

**Beleidskader
bestrijding voetbalvandalisme
en voetbalgeweld
2003**

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	
1.1	Aanscherping beleid inzake bestrijding voetbalvandalisme	3
1.2	Beleidskader 2003	3
1.3	Werking beleidskader	5
1.4	Opbouw beleidskader	5
Hoofdstuk 2	Taken en verantwoordelijkheden	
2.1	Ketenbenadering	6
2.2	Taken en verantwoordelijkheden	7
2.2.1	KNVB	7
2.2.2	BVO	9
2.2.3	Burgemeester	12
2.2.4	Korpsbeheerder en Korpsbeheerdersberaad	14
2.2.5	Politie en Raad van Hoofdcommissarissen	15
2.2.6	Openbaar Ministerie	17
2.2.7	Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV)	19
2.2.8	Supportersverenigingen BVO	20
2.2.9	Samenwerkende Organisaties Voetbalsupporters (SOVS)	21
2.2.10	Vervoersmaatschappijen	22
2.2.11	Commissaris van de Koningin	23
2.2.12	Rijksoverheid	24
2.2.13	Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld	27
Hoofdstuk 3	Beleidsdoelstellingen en aanpak 2003 - 2004	
3.1	Van kaderstelling naar beleid	28
3.2	Algemene beleidsuitgangspunten	29
3.3	Beleidsdoelstellingen per ketenpartner	31
3.3.1	KNVB	31
3.3.2	BVO	33
3.3.3	Burgemeester	34
3.3.4	Korpsbeheerder	36
3.3.5	Politie	37
3.3.6	Openbaar Ministerie	38
3.3.7	Vervoersmaatschappijen	39
3.3.8	CIV	40
3.3.9	SOVS en supportersverenigingen	41
3.3.10	Rijksoverheid	42
3.3.11	Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld	45

	Hoofdstuk 4	Tolerantiegrenzen	
4.1	Inleiding		46
4.2	Tolerantiegrens alcohol en drugs		47
4.3	Tolerantiegrens combiregeling		48
4.4	Tolerantiegrens stadionverbod		49
4.5	Tolerantiegrens spreekkoren en spandoeken		50
4.6	Tolerantiegrens vuurwerk		51
4.7	Tolerantiegrens bejegening stewards, beveiligingspersoneel, officials en politie		52
Hoofdstuk 5	Auditteam		
5.1	Taak auditteam		53
5.2	Samenstelling auditteam		53
5.3	Evaluatie Auditteam		53

Bijlagen

1. model lokaal convenant
2. wet- en regelgeving (inclusief model noodbevel en model APV)

Het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003 is een gezamenlijke uitgave van de in de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld vertegenwoordigde instanties.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanscherping beleid inzake bestrijding voetbalvandalisme

Voetbal geeft in Nederland plezier aan miljoenen mensen. Velen daarvan zitten voor de televisie. Ruim tweehonderdduizend supporters zitten elke week op de tribunes. Een klein deel daarvan bestaat uit mensen die het voetballen aangrijpen om, al dan niet georganiseerd, rellen te schoppen, bedreigingen te uiten of anderszins rottigheid uit te halen. Reeds jaren wordt getracht deze voetbalvandalen zo effectief mogelijk te bestrijden. Hierbij is het ñ helaas ñ onvermijdelijk gebleken dat de goedwillende supporters in meer of mindere mate lijden onder de maatregelen die worden getroffen om deze kleine groep vandalen aan te pakken.

Het voetbalvandalisme kent pieken en dalen. Het voetbalseizoen 2001 ñ 2002 en met name de tweede helft van dat seizoen, kende een onrustig verloop. Er was een aantal ingrijpende incidenten en sinds lange tijd vonden deze ook weer plaats in de stadions. Dit was de reden dat op 27 augustus 2002 een bestuurlijk overleg heeft plaatsgevonden tussen de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie, de staatssecretarissen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de burgemeesters met een betaald voetbalorganisatie (BVO) in hun gemeente, het openbaar ministerie (OM), de politie en de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB). Tijdens het overleg is door alle betrokkenen herbevestigd dat de bestrijding van het voetbalvandalisme stevig ter hand dient te worden genomen en dat ñieder daarin haar eigen verantwoordelijkheid naar behoren dient in te vullen. Er is nog eens gewezen op het belang van een goede onderlinge samenwerking. Geconstateerd is dat het huidige beleid met betrekking tot de bestrijding van voetbalvandalisme voor een groot deel adequaat is, maar dat aanscherping noodzakelijk is.

Het bestuurlijk overleg heeft onder andere besloten de volgende drie maatregelen te treffen. Ten eerste zal het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld voor risicowedstrijden (het beleidskader) uit 1997 worden geactualiseerd en uitgebreid. Ten tweede worden tolerantiegrenzen geformuleerd. De tolerantiegrenzen geven op de meest prangende terreinen een beschrijving van gewenst en ongewenst gedrag. Ten derde wordt een auditteam ingesteld. Het auditteam heeft tot taak een feitenonderzoek te doen naar (het voorkomen van) ingrijpende incidenten. De drie maatregelen zijn allen uitgewerkt in het voorliggende beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003.

1.2 Beleidskader 2003

In 1997 is het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld voor risicowedstrijden vastgesteld door de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld. In het beleidskader 1997 worden eisen gesteld aan het optreden van de diverse ketenpartners die een rol spelen bij de bestrijding van het voetbalvandalisme.

In het voorliggende beleidskader 2003 heeft een actualisering van de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende ketenpartners plaatsgevonden. De in het beleidskader van 1997 opgesomde taken en verantwoordelijkheden waren deels verouderd of achterhaald. Daarnaast liepen verantwoordelijkheden, taken en beleid door elkaar heen. In het onderliggende kader zijn de verantwoordelijkheden aangepast aan de stand van zaken 2003.

Daarnaast is ñ zoals ook werd aanbevolen in een in 1999 uitgevoerde monitor naar het beleidskader 1997 ñ het nieuwe beleidskader uitgebreid met een aantal belangrijke ketenpartners. Uit deze monitor bleek eveneens dat de positionering, rol en verantwoordelijkheden van de stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld niet waren opgenomen. Ten opzichte van het beleidskader 1997 is het beleidskader 2003 uitgebreid met de stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld (de stuurgroep), de Samenwerkende Organisaties van Voetbalsupporters (SOVS), de supportersverenigingen en het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV). Bij respectievelijk de politie en de korpsbeheerder staat de taak van de Raad van Hoofdcommissarissen en het Korpsbeheerdersberaad weergegeven.

In het beleidskader 2003 zijn de (operationele) beleidsdoelstellingen en beleidsaanpak voor 2003 en 2004 beschreven. Er is een aantal algemene uitgangspunten voor beleid geformuleerd en daarnaast is ñ voor zover aanwezig - het specifieke beleid voor 2003 en 2004 per ketenpartner weergegeven waarbij op een aantal terreinen tevens termijnen zijn geformuleerd. Deze doelstellingen moeten er toe leiden dat het beleid ten behoeve van de bestrijding van voetbalvandalisme niet stilstaat maar een continu proces blijft waarbij steeds wordt gekeken op welke wijze het beleid effectiever kan worden gemaakt. Hierbij dient naast repressief beleid ook aandacht te bestaan voor preventief beleid. Tevens is bij een aantal ketenpartners bestaand beleid weergegeven waarvoor echter in de periode 2003 ñ 2004 extra aandacht is vereist. In de stuurgroep zal de verwezenlijking van de geformuleerde doelstellingen worden bewaakt.

Voorts is in het beleidskader 2003 een aantal tolerantiegrenzen opgenomen. Gebleken is dat er grote verschillen zijn in de wijze waarop op lokaal niveau het voetbalvandalisme bestreden wordt. Enerzijds is dit gewenst. Zoals de commissie Stekelenburg in 1999 reeds constateerde, staat en valt een succesvolle bestrijding van het voetbalvandalisme met het toepassen van maatwerk. De mate waarin voetbalvandalisme voorkomt kan per club aanzienlijk verschillen. Anderzijds is de roep om een uniformering van beleid de afgelopen tijd sterk toegenomen. De verschillen in aanpak leiden tot onduidelijkheid bij supporters en geven voetbalvandalen de gelegenheid gemeenten, clubs, politie en openbaar ministerie tegen elkaar uit te spelen. De tolerantiegrenzen geven op de meest prangende terreinen een beschrijving van gewenst en ongewenst gedrag van supporters waarbij het doel is gemeenten, politie, clubs en openbaar ministerie in gelijke gevallen op gelijke wijze te laten optreden.

Van elkaar leren is een belangrijk uitgangspunt bij de bestrijding van het voetbalvandalisme. Derhalve is besloten tot het instellen van een auditteam. Het auditteam heeft tot taak een feitenonderzoek te doen naar (het voorkomen van) ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland. Hierbij dient het voorliggende beleidskader als uitgangspunt. Uit onderzoek van het auditteam moet blijken wat bij een wedstrijdorganisatie goed of juist fout is gegaan.

Het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003 is een kader dat is opgesteld door de leden van de stuurgroep. Het ministerie van BZK heeft de redactie gevoerd. Het concept beleidskader 2003 is in verschillende gremia besproken. Het tweede concept beleidskader 2003 is op 4 december 2002 besproken in de stuurgroep. Het naar aanleiding van deze stuurgroep gewijzigde concept is naar de leden van de stuurgroep verstuurd ter bespreking met de respectieve achterbannen zoals clubs, burgemeesters en supportersverenigingen. Op 5 februari 2003 was het derde concept beleidskader onderwerp van gesprek tussen de betrokken bewindslieden en burgemeesters met een bvo in hun gemeente. Ook KNVB, politie, OM en de SOVS waren hiervoor uitgenodigd. Op 20 februari 2003 heeft een congres plaatsgevonden over het derde concept. De opmerkingen die in de verschillende gremia zijn gemaakt, zijn verwerkt in het huidige, definitieve beleidskader 2003.

1.3 Werking beleidskader

Het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003 is opgesteld door de stuurgroep en vastgesteld op 6 maart 2003. Het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003 geldt voor alle wedstrijden waar een betaald voetbalorganisatie bij betrokken is¹ en beperkt zich niet alleen ñ zoals het beleidskader 1997 ñ tot risicowedstrijden. Het beleidskader 2003 is geen vrijblijvend kader. Van alle in het beleidskader opgenomen partijen wordt verwacht dat zij zich houden aan de afspraken die in dit beleidskader staan beschreven. Dit betekent echter niet dat maatwerk niet meer tot de mogelijkheden behoort. Integendeel; op basis van het beleidskader kan het vereiste, lokale maatwerk worden toegepast. Dit maatwerk dient haar beslag krijgen in de convenanten die op lokaal niveau tussen de ketenpartners zijn afgesloten. Deze convenanten dienen een nadere uitwerking en concretisering te zijn van de afspraken in het beleidskader. Onderzocht zal worden in hoeverre hieraan wordt voldaan. De Tweede Kamer zal worden ingelicht over de uitkomsten van dit onderzoek.

Het beleidskader 2003 heeft een meerjarig karakter. Jaarlijks zal het beleidskader op basis van eventuele nieuwe inzichten worden besproken. Indien gewenst zal het beleidskader op basis hiervan aangepast worden.

1.4 Opbouw beleidskader

Het beleidskader 2003 begint met de inleiding, hoofdstuk 1. Hierin komt het hoe en waarom van het nieuwe beleidskader aan de orde. In hoofdstuk 2 worden in navolging van het beleidskader uit 1997 de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende ketenpartners beschreven. In hoofdstuk 3 worden de algemene beleidsuitgangspunten en de beleidsdoelstellingen voor 2003 en 2004 per ketenpartner beschreven. In hoofdstuk 4 staan vervolgens de tolerantiegrenzen geformuleerd. De taken van het auditteam komen in hoofdstuk 5 aan de orde.

In de bijlage zijn opgenomen een model lokaal convenant en een overzicht van de vigerende wet- en regelgeving.

---

¹ Het beleidskader geldt dus ook voor (oefen)wedstrijden waar een amateurclub of buitenlandse club bij betrokken is.

Hoofdstuk 2: Taken en verantwoordelijkheden

2.1. Ketenbenadering

Uitgangspunt bij de aanpak van het voetbalvandalisme is de ketenbenadering. Dit betekent dat partijen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en taken een bijdrage aan de oplossing leveren. In de eerste plaats zijn dat de KNVB en de BVO's die voor de veiligheid rond de wedstrijden moeten zorgen. In de tweede plaats zijn dat de burgemeesters en de korpsbeheerders, het OM en de politie, die zorgdragen voor handhaving van de openbare orde en het voeren van een opsporings- en vervolgingsbeleid. In de derde plaats zijn dat de vervoersmaatschappijen (trein en busvervoer), de supportersverenigingen, en de (jeugd)welzijnsorganisaties, die elk hun terrein een bijdrage leveren aan het ordentelijk verloop van wedstrijden. In de vierde plaats is ook de bestuurlijke inbreng op provinciaal, de Commissaris van Koningin, en op rijksniveau van belang, de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties alsmede de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Tot slot biedt de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld een platform voor afstemming en beleidsinitiatief.

De ketenbenadering richt zich op de verwezenlijking van een integrale keten van bovengenoemde partijen waarbij het gaat om het realiseren van een sluitende keten van maatregelen op het terrein van preventie, pro-actie, preparatie, repressie en nazorg. De verbinding tussen partijen uit zich in termen van gezamenlijkheid, betrouwbaarheid, voorspelbaarheid, en aanspreekbaarheid. Een adequate aanpak van voetbalvandalisme kan alleen slagen als de handen ineen geslagen worden en ieder zijn deel van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor zijn rekening neemt. Betrouwbaarheid en voorspelbaarheid stellen eisen aan de mate waarop men van elkaar aankan, en de mate waarin de partijen elkaar vooraf en tijdig op de hoogte stelt van de voorgenomen maatregelen.

Aanspreekbaarheid past in een professionele houding waarin partijen elkaar tot verantwoording roepen over het niet bereiken van doelstellingen of het niet nakomen van afspraken. Deze verbinding tussen partijen is sinds de totstandkoming van het beleidskader zeker gelegd, maar dient in de komende periode verder verstevigd te worden.

In een sluitende keten moeten maatregelen evenwichtig verdeeld zijn over de schakels van preventie, pro-actie, preparatie, repressie en nazorg. Dat betekent dat naast intensivering van voorbereiding en verscherping van de tolerantiegrenzen de inzet op het sociaal-preventieve supporters- en jeugdbeleid onverminderd wordt voortgezet en aangepast aan nieuwe (onderzoeks)inzichten. Dat betekent ook dat daar waar op het ene terrein een maatregel onvoldoende effect sorteert, op een ander terrein de inzet gecompenseerd moet kunnen worden. De overheid wil meer verantwoordelijkheden neerleggen bij de organisatoren van voetbalwedstrijden, KNVB en clubs. De stuurgroep is zich bewust van de spanning die hierdoor kan ontstaan.

De ketenbenadering is gebaseerd op een gezamenlijke aanpak, op basis van ieders eigen verantwoordelijkheid bij de bestrijding van voetbalvandalisme en geweld. In dit hoofdstuk worden deze onderscheiden taken en verantwoordelijkheden toegelicht. De beleidsuitgangspunten, de beleidsdoelstellingen en daaraan verbonden termijnen worden in hoofdstuk 3 toegelicht.

2.2. Taken en verantwoordelijkheden

2.2.1. KNVB

De KNVB is verantwoordelijk voor een goed en ordentelijk verloop van de competitie. Daarnaast stelt zij eisen aan de bvo's met betrekking tot veiligheid, beveiliging en klantvriendelijkheid. Vanuit deze verantwoordelijkheid is de KNVB gehouden de volgende taken uit te voeren:

1. *Competitieprogramma*

- De KNVB stelt voorafgaand aan een nieuw voetbalseizoen het competitieprogramma vast.
- De KNVB stelt de procedure vast van de totstandkoming van het competitieprogramma en maakt deze aan alle betrokkenen kenbaar.
- De KNVB inventariseert tijdig welke de voorwaarden en knelpunten zijn van de burgemeesters, politie en BVO ten aanzien van de planning van wedstrijden en houdt rekening met deze knelpunten en voorwaarden.
- De KNVB vraagt aan de lokale autoriteiten instemming met het speelschema van de betrokken BVO(’s). Afwijking van de voorwaarden en knelpunten vindt alleen plaats na overleg met de betrokken autoriteiten.

2. *Uitgangspunten veiligheidsorganisatie BVO*

- De KNVB stelt in een jaarlijks te actualiseren Handboek Veiligheid voorwaarden, voorschriften en aanbevelingen ter bevordering van de orde en veiligheid in de Nederlandse voetbalstadions. Het betreft hier voorwaarden voor het veiligheidsbeleid (algemeen, accommodatie, organisatie en structuur, publieksbeleid), voorschriften voor de wedstrijdorganisatie (verantwoordelijkheden, vooroverleg, kaartverkoop, accommodatie, stewards, fouillering en controle, ordeverstoringen, stadionverboden en waarnemers), voorwaarden voor gebruik van de clubcard, aanbevelingen over de wedstrijdorganisatie en de inrichting van het stadion.
- De KNVB stelt in overleg met de BVO het aantal benodigde (hoofd)stewards per club vast.
- De KNVB stelt in overleg met de BVO en de SOVS de minimale capaciteit van het bezoekersvak vast.
- De KNVB stelt kwaliteitseisen op waaraan de stewardorganisatie van de BVO dient te voldoen.
- De KNVB dient te controleren of deze voorwaarden, voorschriften en aanbevelingen uit het Handboek ook nageleefd worden en heeft hiertoe een sanctioneringssysteem ingesteld.
- De KNVB heeft een modeldraaiboek en checklist ontwikkeld waarlangs clubs hun wedstrijden organiseren.
- De KNVB dient de burgemeester van de speelstad van de BVO op de hoogte te brengen van de voor de betreffende BVO geldende voorwaarden, alsmede de eventueel geldende afwijkingen.
- Een BVO die niet (tijdig) voldoet aan de licentievoorwaarden in het algemeen en de veiligheidsvoorwaarden in het bijzonder, zal in beginsel geen licentie voor het komende seizoen krijgen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat van een BVO tijdens het seizoen de licentie wordt ingetrokken.
- Het verlenen van ontheffingen dient tot een minimum beperkt te blijven.
- De KNVB dient de nodige distantie te bewerkstelligen tussen de verlening van de licentie en de controle op de naleving van de licentievoorwaarden. Daartoe laat de KNVB de controle op de voorwaarden uitvoeren door auditoren.
- Voordat wordt overgegaan tot verlening van ontheffingen van een regel die gevolgen kan hebben voor de handhaving van de orde en rust rondom de stadions en de inspanningen die daarvoor geleverd moeten worden, treedt de KNVB in overleg met de burgemeester van de speelstad van de betreffende BVO.
- De KNVB sluit BVO’s die niet aan de voorwaarden voldoen, uit van deelname aan de competitie.

- De KNVB coördineert de samenwerking tussen de BVO's op het gebied van veiligheid.
- De KNVB controleert in overleg met de SOVS het prijsbeleid van de BVO's voor het bezoekersvak.

3. **Supportersbeleid**

- De KNVB ondersteunt de BVO's op het gebied van het supportersbeleid en het sociaal preventief beleid.

4. **Stadionverboden**

- De KNVB gaat afhankelijk van de zwaarte van het wangedrag van een supporter over tot het opleggen van een landelijk geldend civielrechtelijk stadionverbod. De duur en reikwijdte van het stadionverbod worden bepaald op basis van een strafbepaling.
- Naast het stadionverbod wordt door de KNVB een boete (€ 450) opgelegd bij een stadionverbod van Eén jaar of langer of bij recidive.
- In die gevallen waarin het OM aan de KNVB gegevens verstrekt over daders van strafbare feiten, gaat de KNVB in beginsel over tot oplegging van een landelijk stadionverbod. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat deze gegevens zijn verstrekt door de politie en het openbaar ministerie.
- Het opleggen van een stadionverbod gaat gepaard met tijdelijke blokkering van de clubcard.
- De KNVB draagt er zorg voor dat stadionverboden effectief worden gehandhaafd (kaartverkoop/toegangscontrole).
- De KNVB heeft het uitsluitingbeleid op schrift gesteld en maakt dit bekend aan de BVO's.
- De KNVB heeft een handreiking opgesteld voor het opleggen van stadionverboden door BVO's.
- De KNVB heeft een commissie stadionverboden KNVB ingesteld die zorgdraagt voor een juiste wijze (zorgvuldigheidsbeginsel) van strafmaattoebedeling.
- De KNVB licht de BVO in indien een supporter van de club een stadionverbod krijgt opgelegd.

5. **De KNVB als organisator**

- De KNVB voldoet in de hoedanigheid van organisator van interlands, de Amstelcup en de Supercup aan dezelfde eisen als die aan de BVO worden gesteld. Daarnaast zijn de Binding Instructions van de UEFA van toepassing.

6. **Verplaatsing wedstrijden**

- De KNVB verplaatst een wedstrijd naar een andere speeldatum als de burgemeester het spelen op de oorspronkelijke datum verboden heeft. De KNVB stelt de wedstrijd Eénmaal opnieuw vast, uiterlijk 30 dagen na de eerder vastgestelde datum.
- De KNVB tracht zo weinig mogelijk wedstrijden te verplaatsen op verzoek van BVO's in verband met Europese- en/of TV-belangen.

7. **Voorbeeldgedrag officials, trainers en spelers**

- De KNVB stimuleert dat officials, trainers en spelers een voorbeeld stellen voor goed gedrag. Een gedragscode is opgesteld die geldt voor officials in het betaalde voetbal.

2.2.2 BVO

De BVO is verantwoordelijk voor de organisatie van de afzonderlijke wedstrijden en is derhalve primair verantwoordelijk voor het ordelijke verloop van de wedstrijden. Vanuit die verantwoordelijkheid is de BVO gehouden de volgende taken uit te voeren in het verlengde van hetgeen onder 2.2.1 bij de KNVB werd opgemerkt.

1. **Veiligheidsbeleid**

- De BVO dient te voldoen aan de licentievoorwaarden van de KNVB.
- De BVO dient een veiligheidsbeleid te ontwikkelen dat is gebaseerd op de in het Handboek Veiligheid genoemde voorwaarden, richtlijnen en aanbevelingen van de KNVB.
- In het veiligheidsbeleid dient een calamiteiten- en ontruimingsplan te zijn opgenomen.
- Het door de BVO te voeren veiligheidsbeleid dient voor aanvang van elk voetbalseizoen ter instemming aan de burgemeester te worden voorgelegd.
- De BVO stelt de lokale autoriteiten in de gelegenheid het veiligheidsbeleid te evalueren.
- De BVO dient in het bezit te zijn van het veiligheidscertificaat van de KNVB.
- De BVO dient in het bezit te zijn van alle vergunningen die benodigd zijn voor het spelen van betaald voetbal zoals de gebruiksvergunning voor de accommodatie en de evenementenvergunning voor individuele wedstrijden.
- De BVO stelt een sociaal preventief supportersbeleid op in overleg met jeugdwelzijnsorganisaties en supportersverenigingen. Hiertoe wordt een supporterscoördinator aangesteld.

2. **Toestemming voor het organiseren van een wedstrijd**

- Voorafgaand aan de wedstrijd vraagt de BVO aan de burgemeester toestemming voor het spelen van de wedstrijd.
- De BVO voert de eventuele door de burgemeester gestelde voorwaarden onverkort uit. Wanneer niet aan de voorwaarden wordt voldaan, kan de burgemeester, eventueel op advies van het driehoeksoverleg, besluiten de wedstrijd geen doorgang te laten vinden (zie ook 2.2.3).

3. **Veiligheidsorganisatie in en rondom het stadion²**

- Onverminderd nadere door de burgemeester te stellen voorwaarden is de BVO verantwoordelijk voor de veiligheidsorganisatie in en rond het stadion. De BVO neemt die maatregelen die nodig zijn om ordeverstoringen te voorkomen.
- De door de BVO te nemen maatregelen omvatten mede preventieve en pro-actieve maatregelen die invloed hebben op de orde binnen en buiten het stadion.
- De BVO draagt zorg voor het aanstellen van een professionele veiligheidsmanager.
- De BVO zorgt voor voldoende, goed opgeleide stewards en een adequate stewardorganisatie conform de kwaliteitseisen van de KNVB.
- De BVO is betrokken bij de vaststellen van het aantal benodigde (hoofd)stewards per club en de minimale capaciteit van het bezoekersvak door de KNVB. De burgemeester vervult hierin een toetsende rol.
- De BVO zorgt voor een effectief toegangsbeleid en controle. Dit betekent dat personen die niet gewenst zijn door de BVO geen toegang krijgen tot het stadion.

---

² Onder de stadionomgeving wordt normaliter verstaan de ruimte binnen de hekken van de accommodatie die als privaat terrein van de BVO moet worden beschouwd. Op lokaal niveau kunnen hierover in het convenant aanvullende afspraken gemaakt zijn/worden .

4. Informatieverstrekking

- De BVO verschaft de burgemeester en de politie, binnen de privacyregelgeving, op hun verzoek alle beschikbare informatie over risicosupporters.
- Voorafgaand aan de wedstrijd vindt volgens een vast draaiboek (door de KNVB op te stellen) een voorbespreking plaats tussen beide BVO's, de gemeente waar de wedstrijd wordt gespeeld en in ieder geval de politie van de thuis spelende club. Indien mogelijk dient hier ook de supportersvereniging van de bezoekende club bij betrokken te worden. Is dit niet mogelijk dan dient de bezoekende BVO ervoor zorg te dragen voor overleg met de supportersvereniging heeft plaatsgevonden.
- De BVO dient inzicht te hebben in (het gedrag van) de eigen supporters.

5. Communicatie

- De BVO maakt voorafgaand aan de wedstrijd afspraken met de burgemeester en politie over de omgang met de media.
- De BVO informeert het publiek adequaat over de wijze van kaartverkoop en de beschikbaarheid van toegangskaarten.

6. Huisreglement

- De BVO of stadionbeheerder maakt in een huisreglement aan de supporters kenbaar wat de rechten en verplichtingen zijn, en welke sancties er zijn op niet-naleving van de verplichtingen.
- Supporters die zich schuldig maken aan overtreding van de KNVB-regelgeving of het huisreglement worden terstond door de BVO verwijderd.

7. Stadionverboden en intrekking seizoenkaart

- De BVO gaat afhankelijk van de zwaarte van het wangedrag van een supporter over tot het opleggen van een civielrechtelijk stadionverbod en het intrekken van een seizoenkaart en/of blokkering van de clubcard.
- De BVO biedt de uitgesloten persoon de mogelijkheid om op termijn om de toegang tot het stadion terug te verdienen, bijvoorbeeld door middel van een vrijwillige meldingsovereenkomst. Het terugverdienen geschiedt daarbij alleen via de gewone kaartverkoop. Het verkrijgen van een seizoenskaart kan alleen onder de voorwaarden zoals beschreven in hoofdstuk 3.3.2.
- De BVO draagt er zorg voor dat een stadionverbod effectief wordt gehandhaafd (kaartverkoop/toegangscontrole).
- De BVO stelt haar uitsluitingbeleid op schrift, en maakt dit kenbaar aan de supporters.
- De BVO stelt de KNVB op de hoogte van het uitgesloten zijn van een supporter.

8. Supportersvervoer

- De bezoekende BVO is formeel verantwoordelijk voor het vervoer van supporters naar uitwedstrijden en overlegt - waar mogelijk samen met de supportersvereniging - met de autoriteiten van zowel de wedstrijdstad als de stad van de bezoekende club over de meest geschikte wijze van georganiseerd vervoer (combiregeling of anderszins).
- Bij verplichte combi's zorgt de bezoekende BVO voor voldoende stewards en/of veiligheidspersoneel in de trein of bus.

9. Evaluatie en auditing

- Na iedere wedstrijd evalueert de BVO in samenspraak met de lokale autoriteiten de veiligheidsorganisatie rondom de wedstrijd en treft zo nodig op basis daarvan aanvullende maatregelen voor volgende wedstrijden. De BVO is verplicht de KNVB binnen 24 uur in het bezit te stellen van een incidentenrapportage. Naast regelmatige bezoeken van een vast aan de club toegewezen auditor vinden op basis van vooraf gestelde criteria periodiek wedstrijd audits plaats.

2.2.3 Burgemeester

Burgemeester

De burgemeester is degene die een BVO toestemming verleent voor het spelen van voetbalwedstrijden. Tevens is de burgemeester verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde. Met betrekking tot die verantwoordelijkheid is de burgemeester, naast gemeentelijk bestuursorgaan, ook gezagsdrager over de politie. Een overzicht van de in dit kader uit wet- en regelgeving voortvloeiende bevoegdheden is opgenomen de bijlage. In het onderstaande wordt aangegeven welke de taken van de burgemeester zijn en welke condities hij stelt aan de organisator van voetbalwedstrijden.

1. *Afspraken en convenant*

- De burgemeester initieert en bevordert dat alle betrokken lokale partners - BVO, politie, openbaar ministerie, gemeente, supporters (al dan niet via de BVO) - voor aanvang van het nieuwe voetbalseizoen afspraken maken over hun inzet. Deze worden opgenomen in een door alle partijen te ondertekenen, lokaal convenant. Het lokale convenant wordt voorafgaand aan elk seizoen geactualiseerd.
- In het convenant worden in elk geval afspraken gemaakt over:
  - kaartverkoop en toelatingsbeleid
  - regulier veiligheidsoverleg en welke rol deze heeft
  - concretisering van de verantwoordelijkheden zoals beschreven in dit beleidskader
  - concretisering van het individuele en gezamenlijke beleid van de ketenpartners zoals beschreven in dit beleidskader
  - (preventief) supportersbeleid
  - (eventuele) nadere uitwerking van de tolerantiegrenzen
  - calamiteitenplan/ontruimingsplan
  - supportersvervoer en begeleiding van het vervoer
  - onderlinge samenwerking
  - het in kaart brengen van de daders/regisseurs/aanstichters van voetbalgeweld
  - looptijd van het convenant
  - evaluatie/actualisering van het convenant

2. *Het competitieprogramma*

- De burgemeester bepaalt jaarlijks in overleg met politie, OM en BVO de wensen, eisen, voorwaarden en knelpunten ten aanzien van het competitieprogramma en verstrekt deze tijdig aan de KNVB.
- De burgemeester dient in te stemmen met het door de KNVB voorgestelde speelschema van de betrokken BVO. Hij legt deze daartoe voor aan de lokale driehoek.
- Het tijdstip van spelen van wedstrijden wordt lokaal bepaald. Bij wedstrijden in de C categorie dient het aanbeveling deze zoveel mogelijk bij daglicht te spelen.

3. *Lokaal plan van aanpak*

- De burgemeester stelt in overleg met de driehoek een plan van aanpak op voor categorie A, B en C wedstrijden.
- Het beleid is er op gericht dat de wedstrijd ongestoord doorgang kan vinden.
- Alle maatregelen zijn er op gericht de openbare orde en rechtsorde rond de wedstrijd op aanvaardbare wijze te handhaven.
- In het plan van aanpak zijn de landelijke beleidsuitgangspunten zoals deze in dit beleidskader zijn opgenomen verder uitgewerkt.
- De burgemeester draagt er zorg voor dat de lokale driehoek de uitvoering van het veiligheidsbeleid bij de betrokken BVO's ten minste één maal per jaar evalueert.

4. Inzet politie

- Het politieoptreden is gericht op het voorkomen en beteugelen van ongeregeldeheden.
- Het noodzakelijke politieoptreden wordt gekenmerkt door een zorgvuldige afweging van de mate van inbreuk op de openbare orde c.q. rechtsorde en de gevolgen van het politieoptreden tegen die inbreuk op de openbare orde c.q. rechtsorde.
- Voor zover mogelijk dienen er bij ongeregeldeheden zoveel mogelijk aanhoudingen te worden verricht.
- Bij het verrichten van aanhoudingen wordt de ernst van de overtreding afgewogen tegen de gevolgen voor de verdere handhaving van de openbare orde.
- Uitgaande van deze beleidsuitgangspunten is het optreden gericht op het voorkomen van confrontaties tussen supportersgroepen; het voorkomen van wanordelijkheden en het optreden bij strafbare feiten, in het bijzonder indien gepleegd door notoire voetbalvandalen.
- Het politieoptreden is mede gericht op informatie-inwinning over daders en dadergroepen.
- De burgemeester draagt er zorg voor dat het optreden van de politie is gebaseerd op het per 1 september 2003 door de politie ontwikkelde bejegeningprofiel.

5. Eisen aan de organisator

- De burgemeester neemt vroegtijdig voorschriften op in de vergunning voor het organiseren van een (betaald) voetbalwedstrijd indien het belang van de openbare orde hiermee is gediend.
- Indien de organisator niet aan de voorschriften voldoet, krijgt deze geen toestemming voor het spelen van de wedstrijd(en).
- Indien het opnemen van voorschriften de vrees voor het ontstaan van verstoring van de openbare orde niet kan wegnemen, weigert de burgemeester de vergunning. Alleen in het uiterste geval kan besloten worden dat de wedstrijd gespeeld wordt zonder publiek of zonder supporters van de bezoekende club of met een gelimiteerd aantal supporters van de bezoekende club.
- De burgemeester draagt zorg voor de controle op de naleving van de door hem afgegeven gebruiksvergunning.

6. Bovenlokale ordeverstoringen

- De burgemeester informeert, zo mogelijk via de CdK, zijn ambtgenoten wanneer hij inschat dat wedstrijden kunnen leiden tot openbare orde verstoringen in nabijgelegen gemeenten binnen de regio.
- De burgemeester van de stad van de thuis spelende club neemt het voortouw tot afstemming met burgemeesters van andere betrokken gemeenten.
- De burgemeester informeert, zo mogelijk via de CdK, het Nationaal Coördinatie Centrum (NCC).

2.2.4 Korpsbeheerder en Korpsbeheerdersberaad

Korpsbeheerder

De korpsbeheerder is ingevolge de Politiewet 1993 belast met het beheer over de politie. Hieruit vloeien met betrekking tot de organisatie van wedstrijden in het betaald voetbal de navolgende taken en verplichtingen voort.

1. Inzet van politie

- De korpsbeheerder van de betrokken regio draagt zorg voor een adequate beschikbaarstelling van politiepersoneel binnen de grenzen die verantwoord zijn.
- De korpsbeheerder stelt in de dagen na de wedstrijd voldoende rechnercapaciteit ter beschikking ten behoeve van het onderzoek na incidenten. Hierover worden in het lokale plan van aanpak afspraken vastgelegd.

2. Regionaal draaiboek

- De korpsbeheerder bepaalt of het noodzakelijk is voor specifieke categorie C wedstrijden een regionaal draaiboek en een regionale commandostructuur op te zetten en neemt hiertoe het initiatief.

3. Bijstand

De korpsbeheerder is verantwoordelijk voor:

- het doen van een bijstandsaanvraag voor zijn eigen regio
- voor het verlenen van bijstand als de CdK daar om vraagt.

4. Informeren regionaal college

- De korpsbeheerder informeert het regionaal college jaarlijks over de gepleegde politie-inzet bij voetbalwedstrijden en de daarmee gepaard gaande kosten.

5. Informatievoorziening politie

- De korpsbeheerder draagt zorg voor een adequate (permanente) informatievoorziening en ñ verkrijging over voetbalvandalen.

Korpsbeheerdersberaad

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft een afgevaardigde uit het korpsbeheerdersberaad zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

2.2.5 Politie en Raad van Hoofddcommissarissen

Politie

De taak van de politie is tweeledig: de openbare ordetaak en de taak inzake de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Vanuit een oogpunt van verantwoordelijkheidstoedeling dienen onderstaande taken aan de korpschef toebedeeld te worden. Deze kan afwegen om de taak of de daarbij behorende bevoegdheid binnen de politieorganisatie te mandateren.

1. *Informatie aan burgemeester*

- De korpschef voedt de burgemeester met adequate informatie.

2. *Communicatie en informatie-uitwisseling*

- De korpschef draagt zorg voor een open communicatie binnen zijn korps en naar andere betrokken korpsen tijdens de voorbereiding op een risicowedstrijd, tijdens de wedstrijd zelf en daarna. De korpsen stellen elkaar expertise ter beschikking. Tevens wordt zorg gedragen voor een adequate (permanente) informatievoorziening en ñverkrijging over voetbalvandalen.

3. *Communicatie in de media*

- De politie en de burgemeester maken voorafgaand aan de wedstrijd afspraken met de BVO over de omgang met de media.

4. *Operationeel draaiboek*

De korpschef is verantwoordelijk voor het tijdig opstellen van een operationeel draaiboek dat aansluit op het door de burgemeester, in overleg met de lokale driehoek, vastgestelde beleidsmatige plan van aanpak. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende punten (zie ook hoofdstuk 2.2.3.);

- Het politieoptreden is gericht op het voorkomen en beteugelen van ongeregelheden.
- Het noodzakelijke politieoptreden wordt gekenmerkt door een zorgvuldige afweging van de mate van inbreuk op de openbare orde c.q. rechtsorde en de gevolgen van het politieoptreden tegen die inbreuk op de openbare orde c.q. rechtsorde.
- Voor zover mogelijk dienen er bij ongeregelheden zoveel mogelijk aanhoudingen te worden verricht.
- Bij het verrichten van aanhoudingen wordt de ernst van de overtreding afgewogen tegen de gevolgen voor de verdere handhaving van de openbare orde.
- Uitgaande van deze beleidsuitgangspunten is het optreden gericht op het voorkomen van confrontaties tussen supportersgroepen; het voorkomen van wanordelijkheden en het optreden bij strafbare feiten, in het bijzonder indien gepleegd door notoire voetbalvandalen.
- Het politieoptreden is mede gericht op informatie-inwinning over daders en dergroepen.
- De politie treedt op volgens het per 1 september 2003 door de politie ontwikkelde bejegeningprofiel.

5. *Politiecapaciteit opsporing en vervolging*

- De korpschef zorgt er voor dat een besluit van het lokale gezag om voor en na de wedstrijd voldoende (recherche-)capaciteit in te zetten, ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden.

6. *Arrestantenintake*

- Het is de taak van de korpschef om op grond van het door de driehoek opgestelde draaiboek een adequate arrestantenintake daadwerkelijk op te zetten.

7. Informatieoverdracht aan CIV

- De korpschef draagt er zorg voor dat binnen een week na de wedstrijd aan het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) wordt bericht hoeveel aanhoudingen zijn verricht, wie er zijn aangehouden en alle overige relevante informatie rondom de wedstrijd.

8. Pro-actieve maatregelen

- Indien de aard van de informatie daartoe aanleiding geeft en het lokale gezag daartoe besluit, benut de korpschef alle wettelijke mogelijkheden om te voorkomen dat bepaalde risicosupporters de wedstrijd bezoeken.

9. Begeleiding van supporters

- De korpschef draagt er zorg voor dat (risico-)supporters binnen en buiten de regio worden begeleid door politie indien het bevoegde gezag dat nodig oordeelt (adoptiemodel).

10. Gemeenschappelijke openbare orde aanpak

- Politiekorpsen verlenen elkaar onmiddellijk onbaatzuchtige hulp als (dreigende) openbare orde verstoringen daartoe aanleiding geven.

11. Identificatieplicht

- Iedere supporter dient een identificatiebewijs bij zich te hebben. Toepassing van de identificatieplicht voor bezoekers van voetbalwedstrijden biedt de politie de mogelijkheid om op te treden tegen voetbalsupporters waarvan redelijkerwijs mag worden verwacht dat zij betrokken zijn bij voetbalvandalisme en -geweld.

Raad van Hoofdcommissarissen

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft een afgevaardigde uit de Raad van Hoofdcommissarissen zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

2.2.6 Openbaar Ministerie

Als een van de ketenpartners in de lokale driehoek is een duidelijke taak weggelegd voor de (hoofd)officier van justitie. Het OM is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (ook wel de justitiële handhaving genoemd). In het kader van deze verantwoordelijkheid bestaan de taken van het OM uit de volgende elementen.

1. *Informatieverstrekking*

- De hoofdofficier informeert in geval van arrondissement overschrijdend voetbalvandalisme andere parketten en zorgt voor optimale afstemming tussen de parketten. De hoofdofficier informeert in deze gevallen ook de landelijk OM-portefeuillehouder voetbalvandalisme. De landelijk portefeuillehouder is ook het aanspreekpunt voor politie (CIV) en bestuur in landelijke kwesties. Beleidsafspraken met internationale partijen lopen via de landelijke portefeuillehouder. Internationale rechtshulp in individuele strafzaken worden door de parketten zelf afgehandeld.
- De hoofdofficier zorgt voor een adequate informatievoorziening en ñverkrijging over voetbalvandalen.
- De hoofdofficier bevordert binnen de beheersdriehoek een adequate informatie-uitwisseling.

3. *Justitieel vervolgtraject*

- De hoofdofficier draagt er zorg voor dat bij de bespreking in de lokale driehoek aandacht wordt besteed aan het justitiële vervolgtraject in geval van categorie B en C wedstrijden. Hierbij wordt de justitiële politiecapaciteit besproken in verband met de afhandeling van geconstateerde strafbare feiten, zowel met betrekking tot de arrestaties rondom de wedstrijd als de afhandeling van aangiften, dan wel ambtshalve geconstateerde strafbare feiten.
- In geval van categorie B-wedstrijden is een officier van justitie op afroep beschikbaar voor ad hoc driehoeksoverleg. Bij een categorie C-wedstrijd is een officier van justitie in het beleidscentrum/stadion aanwezig.
- De hoofdofficier draagt zorg voor een lokale voetbal snelrechtprocedure voor de afhandeling van voetbalvandalisme. Uitgangspunt daarbij is voetbalvandalen bij heenzending door de politie een transactie of dagvaarding uit te reiken.
- In geval van categorie A-wedstrijden zal het vervolgingsbeleid plaatsvinden volgens de reguliere AU-procedure (AU = Aanhouden en Uitreiken). Bij B-wedstrijden zal het OM zo nodig een lokale voetbal snelrechtprocedure opstarten. In geval van categorie C-wedstrijden past het OM altijd de lokale voetbal snelrechtprocedure toe. Indien prioritair en capacitair mogelijk, past het OM voetbal snelrecht toe met een (sterk) verkorte doorlooptijd tot aan de terechtzitting.
- In geval van categorie B-wedstrijden is een officier van justitie op afroep beschikbaar voor het toepassen van de lokale voetbal snelrechtprocedure. Bij categorie C-wedstrijden is een officier van justitie snel beschikbaar op de plaats van de arrestantenafhandeling.

4. *Justitiële beleidsuitgangspunten*

- De hoofdofficier formuleert in de lokale driehoek de justitiële beleidsuitgangspunten en de daaruit voortvloeiende tolerantiegrenzen. De uitgangspunten sluiten aan bij de OM-aanwijzing Bestrijding voetbalvandalisme en ñgeweld. De hoofdofficier besteedt daarbij aandacht aan het beleid met betrekking tot spreekkoren en overtreding van het civielrechtelijke stadionverbod overeenkomstig de in dit beleidskader in hoofdstuk 4 geformuleerde tolerantiegrenzen. Speciale aandacht is er voor dreigingen naar officials van clubs en KNVB.
- De hoofdofficier bevordert de eenheid van het justitiële beleid en uitvoering in de onderscheiden driehoeken binnen het arrondissement.

5. Hoofdofficier van justitie

- Binnen elk arrondissementsparket wordt door de hoofdofficier van justitie een officier van justitie en een parketsecretaris belast met voetbalzaken.

Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en -geweld

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld neemt een hoofdofficier van Justitie namens het OM zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355). Door het College van procureurs-generaal wordt deze hoofdofficier van justitie aangewezen.

2.2.7 Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV)

Bij besluit van de EU d.d. 25 april 2002 is vastgelegd dat elke lidstaat over een nationaal informatiepunt moet beschikken, dat tevens verantwoordelijk is voor de internationale informatie-uitwisseling en coördinatie/organisatie van de internationale politieondersteuning. Deze verantwoordelijkheid ligt bij het CIV, dat valt onder de verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder voetbalvandalisme van de Raad van Hoofddoelcommissarissen. Het CIV verricht de volgende taken:

1. Het verzamelen en uitwerken van informatie, het maken van analyses

- Het CIV verzamelt en verspreidt gegevens over voetbalvandalisme, onder meer van te exploiteren informatie van de RID'en. Voorts beheert en verspreidt zij informatie die voortvloeit uit het Voetbal Volg Systeem (VVS, zie pt.3). Ook maakt het CIV aan de hand van de beschikbare informatie gevraagd en ongevraagd strategische analyses bij grote (risico) wedstrijden.

2. Het ondersteunen van bij voetbal betrokken actoren

- Het CIV ondersteunt actief de lokale processen in de regio's bij de voorbereiding van wedstrijden en bij opsporingsonderzoeken na incidenten. Hetzelfde doet zij bij (grote) nationale en internationale wedstrijden.

3. Het beheer van landelijke gegevens bestanden

- Het CIV heeft de taak het aanleggen, het beheren en actueel houden van het landelijke Voetbal Volg Systeem ten aanzien van aangehouden en/of geïdencificeerde personen, wedstrijd en fenomeengegevens. Zij is als eigenaar van VVS verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens en de ontwikkeling van het systeem.

4. Coördinatie en control

- Op verzoek van de stuurgroep kan het CIV het beleidskader op onderdelen monitoren.

5. Beleidsadvisering

- Het CIV heeft een adviserende rol naar zowel het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als naar de Raad van Hoofddoelcommissarissen. Ook stelt het CIV expertise beschikbaar aan derden.

6. Internationale informatie-uitwisseling

- Overeenkomstig het eerder aangehaalde EU-besluit en de aanbevelingen uit het Handboek Internationale informatie-uitwisseling en politieondersteuning, is het CIV het nationaal informatiepunt voor uitwisseling van informatie over voetbalwedstrijden met een internationale dimensie.

7. Inzet spotters bij het Nederlands elftal

- Het CIV coördineert de inzet van spotters indien gewenst bij voetbalwedstrijden van het Nederlands elftal.

Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft het hoofd van het CIV zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

2.2.8 Supportersverenigingen BVO

Het is van belang dat supportersverenigingen betrokken worden bij de wedstrijdorganisatie, rechtstreeks dan wel via de BVO. Daarbij kan van toepassing zijn dat, zodra er operationele afspraken worden gemaakt, de vertegenwoordiger van de supportersvereniging niet deelneemt aan dat onderdeel van het vooroverleg. De supportersverenigingen kunnen de volgende taken hebben;

- Supportersverenigingen zijn direct of via de club op lokaal niveau betrokken bij het opstellen van convenanten of andere documenten, waarin de belangen van haar leden aan de orde komen.
- Supportersverenigingen worden door de BVO's betrokken bij het stadionverbodenbeleid. Enerzijds treden zij hierbij op als belangenbehartiger, anderzijds zijn zij mede-uitvoerder van het mede door hen afgesproken beleid, zoals een mogelijke roying of schorsing van het lidmaatschap bij een stadionverbod.
- Supportersverenigingen hebben een voorbeeldfunctie voor goed gedrag.
- Supportersverenigingen dragen mede zorg voor een ordentelijk verloop van de wedstrijd en bestrijden actief voetbalvandalisme en -geweld
- Supportersverenigingen organiseren, in overleg met de BVO, georganiseerd vervoer naar de uitwedstrijden.
- Indien zij betrokken zijn bij het vooroverleg, dragen zij zorg voor een heldere communicatie naar de supporters over wedstrijdrichting, kaartverkoop (uitkaartsysteem) e.d.
- Supportersverenigingen organiseren, in overleg met de BVO, activiteiten om de sfeer bij thuiswedstrijden in positieve zin te verbeteren, en ongewenst gedrag tegen te gaan.
- Supportersverenigingen zijn betrokken bij de sociaal preventieve projecten op lokaal niveau.
- Supportersverenigingen worden direct of via de club betrokken bij de evaluatie van de wedstrijden.

2.2.9 Samenwerkende Organisaties Voetbalsupporters (SOVS)

De SOVS behartigt namens een groot aantal supportersverenigingen op landelijk niveau hun belangen. Vanuit deze verantwoordelijkheid voert zij de volgende taken uit:

- De SOVS inventariseert tijdig de wensen en knelpunten ten aanzien van de planning en risicogehalte van de wedstrijden ten behoeve van overleg met de KNVB.
- De SOVS controleert het capaciteits- en prijsbeleid bij de BVO's en brengt onregelmatigheden onder de aandacht van de KNVB. Zij controleert de wijze waarop de ketenpartners omgaan met de wedstrijdorganisatie, met name het vervoer naar uitwedstrijden.
- De SOVS is betrokken bij de landelijke ontwikkeling van het sociaal preventief beleid en draagt bij aan de verankering daarvan binnen de supportersverenigingen.
- De SOVS is betrokken bij het stadionverbodenbeleid van de KNVB en de BVO's.
- De SOVS heeft een voorbeeldfunctie voor goed gedrag.

Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft de voorzitter van de SOVS zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

2.2.10 Vervoersmaatschappijen

Onderscheiden kan worden busvervoer en treinvervoer. Voor alle vervoerders gelden de volgende eisen.

1. Toegang tot het vervoermiddel

De vervoersmaatschappij weigert in samenwerking met de BVO, de supportersvereniging en/of politie de toegang tot het vervoermiddel aan:

- supporters zonder geldig vervoersbewijs.
- supporters zonder toegangsbewijs tot het stadion, in geval van een combiregeling.
- supporters die onder invloed verkeren van alcohol en/of drugs.
- supporters in het bezit van alcohol (bij een verplichte combiregeling).
- supporters in het bezit van verdovende middelen.

2. Ordetoezicht in het treinvervoer

- Het Klpd, Dienst Spoorwegpolitie bepaalt in samenspraak met de NS welke toezichtmaatregelen in het vervoer noodzakelijk zijn.
- Het Klpd, Dienst Spoorwegpolitie is verantwoordelijk voor de organisatie van het ordehandhavend toezicht binnen het spoorvervoer.

3. Toelaten politie

- De NS laat optreden van de politie op NS-grondgebied toe indien de politie dat nodig oordeelt.

2.2.11 Commissaris van de Koningin

1. Coördinatie

- De CdK dient geprepareerd te zijn om ingeval van dreigende ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis een coördinerende rol te gaan vervullen.
- Indien een ordeverstoring van meer dan plaatselijke betekenis dan wel ernstige vrees voor het ontstaan daarvan dat noodzakelijk maakt, geeft de CdK de burgemeesters in de provincie de nodige aanwijzingen op grond van artikel 16, eerste lid, Politiewet. Hij treedt daarbij zoveel als mogelijk voorafgaand met hen in overleg.
- Bij de uitoefening van bovenstaande bevoegdheden houdt de CdK de beleidsuitgangspunten uit onderhavig kader aan.

2. Bijstand

- De CdK dient te beslissen over aanvragen om bijstand door een of meer regio's in het kader van de handhaving van de openbare orde.

3. Informatie aan de minister van Binnenlandse Zaken/NCC

- Indien de situatie daartoe noodzaakt dient de CdK onverwijld het Nationaal Coördinatie Centrum te informeren.

Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft een afgevaardigde uit de vergadering van kabinetschefs zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

2.2.12 Rijksoverheid

In deze paragraaf wordt aangegeven welke rol de verantwoordelijke bewindslieden hebben bij de bestrijding van voetbalvandalisme en -geweld. Deze rollen worden eerst algemeen en daarna per bewindspersoon afzonderlijk - achtereenvolgens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de minister van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) - aangegeven.

In het algemeen:

- bevorderen de ministers van BZK en Justitie dat, indien nodig voor een adequate bestrijding van voetbalvandalisme en -geweld, wet- en regelgeving wordt aangepast of ontwikkeld.
- bevorderen de ministers van BZK en Justitie en de staatssecretaris van VWS dat indien gewenst wetenschappelijk onderzoek plaatsvindt naar (de aanpak van) het voetbalvandalisme.
- dienen de ministers van BZK, van Justitie en de staatssecretaris van VWS ervoor zorg te dragen dat de Tweede Kamer periodiek wordt geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de bestrijding van voetbalvandalisme en -geweld.
- nemen deel aan internationale overleggen zoals de standing committee bestrijding publieksgeweld van de Raad van Europa en eventuele andere, internationale bijeenkomsten.

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De taken van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn de navolgende.

1. *Coördinatie rijksbeleid*

- De minister van BZK coördineert het rijksbeleid ter bestrijding van voetbalvandalisme en -geweld. Hij overlegt daartoe met de minister van Justitie en de staatssecretaris van VWS.

2. *Voorzitterschap en secretariaat interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en -geweld*

- Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld is de directeur-generaal Openbare Orde en Veiligheid de voorzitter van de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355). Tevens levert het ministerie de secretaris voor de stuurgroep.

3. *Coördinatie in geval van grootschalige ordeverstoringen*

- De minister van BZK coördineert in geval van zeer grootschalige ordeverstoringen of de dreiging daarvoor, daarbij ondersteund door het Nationaal Coördinatie Centrum, de informatievoorziening zowel naar andere ministeries als naar provincies en verzorgt indien nodig bijstand van politie, brandweer, krijgsmacht enz. Bij de uitoefening van bovenstaande bevoegdheden houdt de minister de beleidsuitgangspunten uit onderhavig kader aan.

4. *Bijstand*

- De minister dient overeenkomstig art 54 lid 3 van de Politiewet 1993 korpsbeheerders, door tussenkomst van de betrokken CdK's, opdracht te geven bijstand te verlenen als de CdK heeft aangegeven onvoldoende capaciteit binnen zijn provincie te hebben. De minister kan, op verzoek van de Procureur-generaal, de betrokken korpsbeheerders opdracht geven bijstand te verlenen voor de strafrechtelijke handhaving. De minister verstrekt, op verzoek van de officier van justitie, aan de betrokken korpsbeheerders de nodige opdrachten met betrekking tot bijstand ten behoeve van het Klpd.

Minister van Justitie

De taken van de minister van Justitie zijn de navolgende. De verantwoordelijkheid voor het functioneren van het OM blijft hierbij buiten beschouwing.

1. Aanwijzingsbevoegdheid jegens OM

- De minister van Justitie kan op basis van de Wet Rechterlijke organisatie beleidsaanwijzingen aan het openbaar ministerie geven.

2. Afgeven vergunning aan BVO voor instandhouden beveiligingsbedrijf

- De minister van Justitie beziet of een vergunning kan worden afgegeven aan een BVO, die een beveiligingsbedrijf in stand wil houden teneinde stewards in te kunnen zetten (artikelen 2 e.v. Wet particuliere beveiligingsorganisatie en recherchebureaus). Indien een dergelijke vergunning wordt afgegeven zijn de stewards bevoegd tot beveiliging in het stadion tijdens voetbalwedstrijden en het begeleiden van supportersgroepen van en naar het stadion.

Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en -geweld

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft de directeur-generaal Rechtshandhaving zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De staatssecretaris van VWS is verantwoordelijk voor de navolgende onderwerpen.

1. Sociaal preventief publieksbeleid

- De staatssecretaris ontwikkelt sociaal preventief publieksbeleid en stimuleert de ontwikkeling van sociaal preventief publieks- en jeugdbeleid door de KNVB en de BVO's.

2. Veiligheids- en publieksbeleid KNVB

- Met de KNVB is een meerjarenafpraak gemaakt inzake de ondersteuning van haar veiligheids- en publieksbeleid. Deze afspraken hebben betrekking op ondersteuning door de KNVB van de BVO's bij de verdere verbetering van het veiligheidsbeleid van de clubs.

3. Toegangscontrole(systemen)

- Mede in het kader van de evaluatie van de handhaving van het KNVB-licentiesysteem wordt, in overleg met de KNVB, de toepassing van geautomatiseerde toegangscontrolesystemen bij de clubs gestimuleerd.

4. Overleg met supportersverenigingen

- De staatssecretaris verleent voor het uitvoeren van haar activiteiten jaarlijks subsidie aan de SOVS (als koepelorganisatie van de supportersverenigingen). Met de SOVS wordt overleg gevoerd over wat de concrete bijdrage van de supportersverenigingen kan zijn met betrekking tot de verdere bestrijding van voetbalvandalisme. Daarbij komen onderwerpen aan de orde zoals de relatie met de harde kern supporters, spreekkoren, combiregeling en bedreigingen tegen personen.

Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld.

Conform het instellingsbesluit van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft de directeur Sport zitting in de stuurgroep (staatscourant 2001, 180, pag. 9, regelingnummer EA2001/81355).

2.2.13. Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld

De interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en geweld heeft tot taak:

- het afstemmen van beleidsuitgangspunten en van het gebruik van beleidsinstrumenten met alle betrokkenen op het gebied van de bestrijding van voetbalvandalisme en geweld.
- het vormen van een platform voor het uitwisselen van kennis en ervaring op het gebied van de bestrijding van voetbalvandalisme en geweld.
- het initiëren van beleidsontwikkelingen en eventueel daarvoor benodigd onderzoek op het gebied van de bestrijding van voetbalvandalisme en -geweld.

Beleidskader bestrijding voetbalvandalisme 2003

Conform het onderhavige kader heeft de stuurgroep eveneens tot taak:

- het vaststellen van het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en -geweld
- het jaarlijks bespreken van het beleidskader op basis van eventuele nieuwe inzichten en waar nodig aanpassen van het beleidskader.
- het erop toezien dat de afspraken in het onderhavige beleidskader worden verwerkt in de lokale convenanten met betrekking tot de bestrijding van voetbalvandalisme.

In de interdisciplinaire Stuurgroep hebben zitting:

- a. De directeur-generaal Openbare Orde en veiligheid namens het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als voorzitter tevens lid;
- b. De directeur Sport namens het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, als lid;
- c. De directeur-generaal Rechtshandhaving namens het Ministerie van Justitie, als lid;
- d. De directeur Betaald Voetbal namens de KNVB, als lid;
- e. Een afgevaardigde namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, als lid;
- f. Een hoofdofficier van Justitie namens het Openbaar Ministerie, als lid;
- g. Een afgevaardigde uit het Korpsbeheerdersberaad, als lid;
- h. Een burgemeester, als lid;
- i. Een afgevaardigde uit de Raad van Hoofdcommissarissen, als lid;
- j. Een afgevaardigde uit de vergadering van kabinetschefs van de Commissarissen der Koningin, als lid;
- k. Het hoofd van het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme, als lid;
- l. De voorzitter van de Samenwerkende Organisaties Voetbalsupporters, als lid;
- m. Een medewerker van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, als secretaris.

De interdisciplinaire stuurgroep wordt bijgestaan door een projectgroep. Deze projectgroep bereidt de vergaderingen voor van de interdisciplinaire stuurgroep. In de projectgroep hebben in elk geval zitting door de leden van de interdisciplinaire stuurgroep uit hun organisatie aan te wijzen personen. De projectgroep wordt voorgezeten door de secretaris van de interdisciplinaire stuurgroep.

Hoofdstuk 3: Beleidsdoelstellingen en aanpak 2003 ñ 2004

3.1. Van kaderstelling naar beleid

Het beleidskader uit 1997 bood een raamwerk, waaraan alle betrokken ketenpartners zich moesten houden. Tevens werd duidelijk ñ door de beschrijving van taken en verantwoordelijkheden ñ wat van de andere ketenpartners verwacht kon worden. Door de vaststelling van het beleidskader in 1997 is veel in gang gezet.

Het beleidskader 2003 gaat verder. In dit hoofdstuk worden de gezamenlijke beleidsuitgangspunten beschreven. Vervolgens komt het beleid en de beleidsafspraken aan de orde van de verschillende ketenpartners voor de periode 2003 ñ 2004 en (staand) beleid waarvoor extra aandacht nodig is. Concreet betekent dit dat duidelijk is wie wat gaat doen en welke doelstellingen binnen welke termijn worden nagestreefd. Een dergelijke aanpak bevordert de eenduidigheid, voorspelbaarheid en bestendigheid in het beleid ter bestrijding van voetbalvandalisme.

Zoals reeds in de inleiding aan de orde is gekomen wordt het beleidskader elk jaar besproken in de stuurgroep op basis van eventuele nieuwe inzichten. Tevens biedt dit de mogelijkheid om elkaar bestuurlijk aan te spreken op het (niet) nakomen van de beleidsafspraken. Het afleggen van verantwoording is een bestuurswijze die juist bij bestrijding van voetbalvandalisme effect moet gaan sorteren. De aanpak van voetbalvandalisme kent zoveel facetten en ketenpartners, dat niet altijd de verleiding kan worden weerstaan om naar elkaar te wijzen ingeval van het niet nakomen van afspraken. De aanwijzing van de burgemeester als systeemverantwoordelijke moet in dit licht gezien worden als degene, die in zijn rol van regisseur de ketenpartners blijvend moet kunnen aanspreken op afspraken en verantwoordelijkheden. En evenzo de burgemeester door de minister van BZK individueel wordt aangesproken indien een club uit zijn of haar gemeente vaak bij onregelmatigheden betrokken is, zal de KNVB op zijn beurt de betreffende club indringend aanspreken tegen de achtergrond van een aangescherpt (tuchtrechtelijk) sanctiesysteem en licentiesysteem. De ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zullen de Tweede Kamer regelmatig over de voortgang van de beleidsdoelstellingen door de ketenpartners.

In dit hoofdstuk zijn alleen die ketenpartners opgenomen die specifiek beleid hebben ontwikkeld voor de jaren 2003 ñ 2004.

3.2 Algemene uitgangspunten

Bij de gezamenlijke aanpak van voetbalvandalisme door de ketenpartners gelden een aantal uitgangspunten.

Publiek belang boven privaat belang

Ongewijzigd uitgangspunt bij het herzien van dit beleidskader is dat het primaat blijft uitgaan naar handhaving van openbare orde belangen. Het private belang, zoals commercieel belang en het belang van het door laten gaan van een wedstrijd, is onderschikt aan het publieke belang van de handhaafbaarheid van de openbare orde. Dat laat onverlet dat binnen dit primaat alle ketenpartners ernaar streven het voetbalbezoek zoveel mogelijk te normaliseren en publieksvriendelijk te houden.

Organisator is verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement

Bij evenementen en voetbalwedstrijden is de organisator zelf verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement zowel op het terrein als in de directe omgeving. Dit betekent dat de betaald voetbalorganisatie of de KNVB afhankelijk van wie de wedstrijd organiseert verantwoordelijk is voor de veiligheid in en rondom het stadion. Zij kan deze veiligheid waarborgen door de inzet van stewards en professioneel beveiligingspersoneel. De politie is verantwoordelijk voor de openbare orde in de publieke ruimte. De politie treedt op indien zich problemen voordoen die de interventiemogelijkheden van de organisator overstijgen. In die gevallen dat een amateurclub de organiserende partij is (bijvoorbeeld bij oefen- en bekerwedstrijden) verdient het aanbeveling dat de bvo en bij de bvo betrokken politie hun expertise ter beschikking stelt ten behoeve van de wedstrijdorganisatie.

Burgemeester is systeemverantwoordelijk

Bestrijding van voetbalvandalisme dient bij uitstek op lokaal niveau te geschieden, dus met inachtneming van de specifieke, lokale omstandigheden. Daarom is de burgemeester vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de openbare ordehandhaving de meest aangewezen om de bestrijding van voetbalvandalisme ter hand te nemen en, overeenkomstig de aanbevelingen van de commissie Stekelenburg, maatwerk te leveren. Als systeemverantwoordelijke schept de burgemeester (vergunning-)voorwaarden waaronder wedstrijden kunnen plaatsvinden. Tevens spreekt hij de andere, lokale ketenpartners aan op de concrete invulling van hun verantwoordelijkheden en weegt hij de eventuele risico's op openbare orde gebied af tegen de noodzaak van politie-inzet ten behoeve van deze openbare orde.

Nieuwe categorisering (risico)wedstrijden

Dit beleidskader geldt voor alle wedstrijden die gespeeld worden in het kader van betaald voetbal. Wedstrijden zonder veiligheidsrisico, gelijk andere, grootschalige evenementen, bestaan niet. Het inschatten van veiligheidsrisico's bij wedstrijden is sterk afhankelijk van de lokale situatie per wedstrijd. Met ingang van het seizoen 2003 ñ 2004 worden wedstrijden ingedeeld in:

- A-categorie wedstrijd met een laag risico
- B-categorie wedstrijd met een midden risico
- C-categorie wedstrijd met een hoog risico.

Voor elke wedstrijd dient een gedegen risicoanalyse te worden gemaakt, waarin onderstaande situaties en de veiligheidsrisico's die gepaard gaan met de organisatie van grootschalige evenementen, gewogen dienen te worden. Door per wedstrijd een risicoanalyse te maken en daarop de maatregelen af te stemmen, kan het benodigde maatwerk geleverd worden. Op landelijk niveau zijn hiervoor geen goede operationele criteria op te stellen. Wel kan het risicogehalte bepaald worden aan de mate, waarin sprake is van:

- de dreiging dat uit- en thuissupporters confrontaties zoeken
- eerdere ervaringen met supporters van de bezoekende clubs
- het negeren van verplicht combivervoer (per bus/trein)
- een geringe geografische afstand en grote rivaliteit tussen de betrokken clubs (streekderby)
- specifieke politie-informatie over voetbalvandalen, dreigingsanalyse e.d.
- het competitiebelang en de aard van de wedstrijd (nationaal/internationaal)
- het tijdstip van de wedstrijd
- kruisende supportersbewegingen tussen verschillende wedstrijden op dezelfde dag
- ongewenste samenloop met andere lokale evenementen
- knelpunten binnen het competitieprogramma
- onvoldoende toezicht door de BVO (stewards)
- onvoldoende scheiding van rivaliserende supporters
- onvoldoende controle op kaartverkoop en toegang
- onvoldoende kwaliteit van de veiligheidszorg voor de wedstrijd door de BVO en de mate van naleving van de veiligheidsvoorschriften van de KNVB en de gemeentelijke vergunningsvoorschriften door de BVO

Voor de vier laatst genoemde punten geldt feitelijk dat deze bij het al dan niet verlenen van een vergunning een rol dienen te spelen.

Dadergerichte aanpak

Zoals in de inleiding reeds werd opgemerkt lijden de goedwillende supporters in meer of mindere mate onder de maatregelen die worden getroffen om de kleine groep vandalen aan te pakken. Om dit zoveel mogelijk te beperken is het noodzakelijk dat alle ketenpartners de notoire vandalen in kaart brengen. De informatiepositie van clubs, politie, openbaar ministerie moet hiertoe optimaal zijn. Uitgangspunt hierbij is dat alle betrokken ketenpartners zich niet alleen richten op ongeregelde heden rondom de wedstrijd maar ook onderzoeken in hoeverre de notoire vandalen zich ook op andere plaatsen en op andere momenten schuldig maken aan overtredingen en misdrijven. Onderdeel van een dadergerichte aanpak dient ook te zijn dat ketenpartners met de hen ten dienste staande juridische middelen de geleden schade zoveel mogelijk trachten te verhalen op de daders.

Sociaal preventief beleid

Onderdeel van de bestrijding van het voetbalvandalisme is het sociaal preventief beleid. In verschillende gemeenten zijn hiermee goede ervaringen opgedaan. Het sociaal preventief beleid dient bij de clubs onderdeel te zijn van het publieks- en veiligheidsbeleid. Het sociaal preventief beleid moet ertoe leiden dat (potentiële) voetbalvandalen op een positieve wijze bij de club worden betrokken.

Opstellen en actualiseren lokale convenanten

(Vrijwel) elke gemeente met een BVO beschikt thans over een convenant welke is afgesloten met de BVO. Met ingang van het seizoen 2003 ñ 2004 dienen alle gemeenten met een BVO te beschikken over een geactualiseerd convenant. Deze convenanten dienen te passen binnen de in dit beleidskader beschreven verantwoordelijkheden, taken en beleid. Nadere invulling geschiedt op basis van de lokale situatie. Om een convenant niet te laten ~~overworden~~ tot een dode letter dienen de convenanten voor aanvang van elk seizoen te worden gevalueerd en geactualiseerd. In bijlage 1 treft u een model convenant aan. Bij het opstellen hiervan is gebruik gemaakt van bestaande convenanten.

Voor aanvang van het seizoen 2003 ñ 2004 dienen de lokale convenanten te worden zijn aangepast aan de in dit beleidskader 2003 geformuleerde beleid en doelstellingen. De stuurgroep zal (laten) onderzoeken in hoeverre hieraan gevolg wordt gegeven. Indien het auditteam in een gemeente wordt ingezet, zal deze bezien in hoeverre het convenant voldoet aan de in dit beleidskader geformuleerde taken, verantwoordelijkheden en beleid.

3.3. Beleidsdoelstellingen per ketenpartner

3.3.1. KNVB

Certificering en wedstrijdauditing

De KNVB heeft met ingang van het seizoen 2002-2003 een veiligheidscertificaat geïntroduceerd. Dit certificaat is gekoppeld aan het licentiesysteem van de KNVB en het vergunningsstelsel van de (lokale) overheid. Aan de certificering gaat een intensieve, jaarlijkse audit veiligheid en wedstrijdorganisatie vooraf. Elke club heeft een vaste auditor aangewezen gekregen. Deze auditor houdt zicht op beleidsmatige ontwikkelingen binnen de club en ziet ñ mede door middel van regelmatige inspecties ñ toe op de naleving van de in het veiligheidscertificaat opgenomen verplichtingen. De jaarlijkse audit wordt gedurende het seizoen opgevolgd door wedstrijdaudits, opgemaakt onder verantwoordelijkheid van de KNVB. Een wedstrijdaudit houdt in dat de organisatie van een club van de voorbereidings- tot en met de nazorgfase worden beschreven en geanalyseerd. Deze wedstrijdaudits starten in de regel zes weken voor aanvang van een wedstrijd en eindigen na de integrale evaluatie met de betrokken ketenpartners. Daarbij wordt tevens de inzet en rol van betrokken overheden nader beschouwd. De uitkomsten van deze audits worden vastgelegd in een speciaal daartoe ontwikkeld geautomatiseerd systeem. De certificering is onderdeel van het door de KNVB in gebruik genomen kwaliteitsmanagementsysteem veiligheid en wedstrijdorganisatie. In het licht van dit systeem vormen de resultaten van de wedstrijdaudits de basis voor de regelmatige feedback van de KNVB richting de betrokken clubs op het beleidsterrein van veiligheid en wedstrijdorganisatie.

Ten aanzien van de veiligheidsorganisaties van clubs stelt de KNVB vanaf het seizoen 2003-2004 nadere eisen aan de omvang en kwaliteit van opleidingen en functionarissen, met name in de omgang met agressieve supporters en bedreigende situaties. De clubs dienen te gaan voldoen aan zogenaamde minimale eisen die vastliggen in het nieuwe (Europese) licentiesysteem en het veiligheidscertificaat van de KNVB.

Handhaving licentiesysteem en tuchtrecht

Op 11 september 2002 heeft de KNVB tijdens een bijeenkomst met de clubvoorzitters meegedeeld dat het licentiesysteem nog strikter en consequenter dan voorheen zal worden gehandhaafd. Het niet voldoen aan de basale eisen of het niet in aanmerking komen voor het veiligheidscertificaat kan leiden tot het niet verlenen van een licentie voor het spelen van betaald voetbal. Tevens zal het boetesysteem consequent worden toegepast. In de bijeenkomst met clubvoorzitters heeft de KNVB tevens het aangescherpte (tuchtrechtelijke) straffenarsenaal toegelicht. In tegenstelling tot voorheen is het vanaf het seizoen 2002-2003 mogelijk vergaande straffen zoals een verbod op het meenemen van supporters naar uitwedstrijden op te leggen.

Toegangscontrole

De toegangscontrole bij wedstrijden is een zwak punt in de hele keten van veiligheid. BVO's zijn tot nu toe onvoldoende in staat te bepalen wie zij wel en wie zij niet in hun stadion krijgen. De KNVB bekijkt intensief op welke wijze de toegangscontrole verbeterd kan worden. Hiertoe doet de KNVB op dit moment onderzoek naar de toepassing van state of the art technologieën op het gebied van toegangscontrole en verdere uitbreiding en verbetering van het cameratoezicht. Hiervoor zijn twee pilots gestart. Een van de pilots heeft betrekking op (biometrische) gezichtsherkenning. Bij de pilots worden de lokale autoriteiten intensief betrokken. Ook het clubcardsysteem dient verder verbeterd te worden. Daarnaast zal de KNVB bij een aantal BVO's waar de toegangscontrole op basis van de huidige stand van zaken van de techniek onvoldoende is, aandringen op verdere optimalisatie.

Supportersbeleid

De KNVB zal een blijvende inspanning verrichten voor de ontwikkeling van supportersbeleid waarbij specifiek aandacht wordt geschonken aan hetgeen de BVO's op dit gebied dienen te verrichten. In overleg met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (zie hoofdstuk 3.3.10) wordt hiertoe nieuw beleid ontwikkeld. Gedacht wordt aan de oprichting van een landelijk informatiepunt sociaal preventief publieksbeleid. Medio 2003 zal hiertoe een definitief besluit worden genomen.

Onderzoek staanplaatsen

De KNVB laat door TNO een onderzoek verrichten naar de mogelijke effecten van de herinvoering van staanplaatsen. Afhankelijk hiervan zal de overheid gevraagd worden het bestaande beleid, dat de stadions over uitsluitend zitplaatsen moeten beschikken eventueel te herijken.

3.3.2. BVO

Handhaving stadionverboden

De BVO's zullen middels hun stewardorganisatie aan de supporters duidelijk maken dat het betreden van een stadion, terwijl men een civielrechtelijk stadionverbod heeft, te allen tijde niet wordt geaccepteerd. Dit betekent dat de BVO, indien vanuit openbare orde oogpunt mogelijk en al dan niet in samenwerking met de politie de overtreder uit het stadion moet verwijderen en dat de politie een proces-verbaal terzake van overtreding van artikel 138 WvSr opmaakt. In alle gevallen dat een stadionverbod overtreden wordt, wordt dit door de BVO waar de persoon supporter van is, gemeld bij de KNVB. Deze gaat over tot een verlenging van het stadionverbod en het opleggen van een boete. Voor 1 mei 2003 wordt bezien of in gevallen waarin geen proces-verbaal kon worden opgemaakt volstaan kan worden met een mutatie of foto van de overtreding opdat er toch dossiervorming kan plaatsvinden en de KNVB vanwege overtreding van de standaardvoorwaarden een geldboete kan opleggen.

Terugkombeleid na stadionverbod

- Stadionverbod tot 12 maanden: na afloop kan men in aanmerking komen voor een seizoenkaart.
- Stadionverbod vanaf 12 tot 24 maanden: indien met meewerkt aan een vrijwillige meldingsovereenkomst kan men na afloop in aanmerking komen voor een seizoenkaart. Werkt men niet mee dan geldt dat men na afloop van het stadionverbod voor dezelfde periode als die is opgelegd voor het stadionverbod geen seizoenkaart kan kopen. Wel komt men in aanmerking voor een los kaartje.
- Bij stadionverboden van langer dan 24 maanden en recidivisten geldt dat men na afloop van het stadionverbod voor dezelfde periode als die is opgelegd voor het stadionverbod geen seizoenkaart kan kopen. Wel komt men in aanmerking voor een los kaartje.

Zoals ook is gemeld in paragraaf 2.2.2 biedt de BVO de persoon met een stadionverbod de mogelijkheid om op termijn de toegang tot het stadion terug te verdienen, bijvoorbeeld door middel van een vrijwillige meldingsovereenkomst.

Kaartverkoop en toegangscontrole

Bij wedstrijden waarvoor een combiregeling geldt voor de bezoekende club worden geen vrije kaarten verkocht aan supporters van de bezoekende club. Op de wedstrijddag zelf worden geen kaarten verkocht aan de kassa van het stadion. Indien een bezoekende club beschikt over een zogenaamde uitkaart, worden geen supporters van de betreffende club tot het stadion toegelaten die niet in het bezit zijn van deze uitkaart (zie ook hoofdstuk 4.3). De wijze van verkoop evenals bijvoorbeeld het opvragen van legitimatie bij betreden van het stadion, worden tijdig aan de supporters bekend gemaakt.

Uitkaart

Clubs worden in overweging gegeven over te gaan tot het invoeren van een uitkaart bij de verplichte combireizen. Hiermee wordt een betere controle op de meereizende supporters bewerkstelligd.

Communicatie

Ten aanzien van het onderdeel communicatie dient nadrukkelijk te worden meegenomen het bejegingsprofiel van de club en lokale autoriteiten bij de hoofdcategorieën wedstrijden (A, B, C). Dit dient tijdig naar bezoekers te worden gecommuniceerd. Tijdige en eenduidige communicatie van (mede)organisatoren en ketenpartners inzake tolerantiegrenzen richting supporters is een zeer belangrijke succesfactor.

3.3.3 Burgemeester

Integraal veiligheidsoverleg

Voor zover nog niet aanwezig dient in elke gemeente een integraal veiligheidsoverleg ingevoerd te worden, waarin in ieder geval aan bod komen de te nemen maatregelen ter voorkoming van ongewenst gedrag, de controle op naleving van gedragsregels en het opleggen van verschillende sancties. Hierin komt eveneens het veiligheidsbeleid van de betreffende BVO aan de orde.

Inzet politie

De inzet van politie in het geval van openbare orde is een bevoegdheid van de burgemeester. De burgemeester neemt een beslissing onder andere op basis van de hem door de politie aangeleverde informatie. De daadwerkelijke inzet van politie dient vervolgens te geschieden op basis van een inschatting van de reële risico's. Hierbij dient een constante afweging plaats te vinden of de geplande inzet van (extra) politieagenten, met name in de vorm van pelotons ME, niet een te zwaar middel is ten opzichte van deze ingeschatte risico's.

Om onder andere bovengenoemde uitgangspunten te effectueren maakt de burgemeester jaarlijks voor aanvang van het seizoen duidelijke en harde afspraken met de politie, het OM en de BVO (en de betrokken supportersvereniging), die vastgelegd worden in het lokale convenant (zie ook hoofdstuk 3.2). Indien het belang van de openbare orde en veiligheid hiermee gediend is, kan per wedstrijd een vergunning voor de organisatie van de wedstrijd worden afgegeven. Dit geeft de gelegenheid om in te spelen op nieuwe omstandigheden en ontwikkelingen. De gezamenlijke aanpak door de diverse ketenpartners moet ook vertaald worden in media-afspraken, teneinde met één stem naar buiten te kunnen treden.

Geen toegang supporters met 1 rode kaart Nederlandse Spoorwegen

De NS hebben met de KNVB een convenant afgesloten over het besloten vervoer van supporters per trein (zie hoofdstuk vervoersmaatschappijen inclusief NS). Een van de maatregelen die in het convenant is opgenomen betreft het geven van een 1 rode kaart aan supporters indien zich zeer ernstige incidenten hebben voorgedaan. Indien door de NS een 1 rode kaart is gegeven aan de supporters van een bepaalde club heeft dit als gevolg dat de NS niet bereid is voor die club besloten vervoer mogelijk te maken bij de eerstvolgende 4 uitwedstrijden waarbij de treincombi-regeling is vastgesteld. De KNVB neemt deze straf over. Het beleid van NS en KNVB werkt alleen indien vervolgens bij uitwedstrijden van die betreffende club waarbij normaliter een treincombi zou zijn ingezet, geen alternatief vervoer wordt aangeboden (bus-, autocombi of vrij vervoer). Dit houdt dus in dat bij deze wedstrijden supporters van de betreffende club niet welkom zijn. Overigens dient de BVO (zie ook paragraaf 2.2.2) zorg te dragen voor voldoende begeleiding in trein of bus door middel van stewards en/of beveiligingspersoneel.

Combiregeling

Er wordt terughoudend omgegaan met het opleggen van een combiregeling. Gekeken dient ook te worden of het opleggen van een autocombi tot de mogelijkheden behoort. Het opleggen van een combiregeling is afhankelijk van:

- De houding/risico's van de eigen supporters
- De houding/risico's van de bezoekende supporters
- De (recente) historie rond wedstrijden van de spelende clubs
- De lokale omstandigheden (bijvoorbeeld wegoptbrekingen)
- Landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld het feit dat zich ernstige incidenten hebben voorgedaan)
- Wijziging van het aanvangstijdstip waardoor risicovolle situaties kunnen ontstaan (bijvoorbeeld samenloop met andere evenementen/wedstrijden)

Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en stadionomgevingsverbod

De burgemeester draagt er zorg voor dat alle bestuursrechtelijke mogelijkheden die genomen dienen te worden om het voetbalvandalisme in zijn gemeente te bestrijden in de Algemene Plaatselijke Verordening worden opgenomen. Dit geldt zeer nadrukkelijk voor het stadionomgevingsverbod. Dit is een goed instrument voor personen die een zwaarder delict hebben begaan of bij notoire voetbalvandalen of recidivisten. Overige bestuursrechtelijke mogelijkheden zijn:

- vergunningstelsel voor het organiseren van betaald voetbalwedstrijden (evenementen)
- samenscholingsverbod
- hinderlijk gedrag in de openbare ruimte
- hinderlijk drankgebruik en in bezit hebben van drank
- verplichte vervoersvoorziening voor supporters
- verwijderen van (groepen) personen (voetbalvandalen) uit de gemeente en/of het ontzeggen van de toegang tot de gemeente
- regels omtrent bestuurlijke ophouding

3.3.4 Korpsbeheerder

Inzet politie

De inzet van politie bij voetbalwedstrijden is ñ na een aantal jaren stabiel te zijn geweest ñ de laatste jaren gestegen. De inzet ten behoeve van voetbalwedstrijden bedroeg in het seizoen 2001 ñ 2002 300.000 manuren. De stijging is gedeeltelijk verklaarbaar door de komst van nieuwe, grotere stadions die hebben geleid tot grotere aantallen bezoekers. De verwachting dat juist door de bouw van nieuwe, moderne stadions de inzet van politie zou kunnen afnemen, is daarmee niet uitgekomen. Daarnaast bestaan er grote verschillen per BVO. De inzet van de politie is onder andere afhankelijk van de aantallen en aard van de supporters, de ligging van het stadion en de prestaties van het voetbalteam.

De politie moet echter prioriteiten stellen bij de uitoefening van haar taken. Het streven dient erop gericht te zijn de inzet van politie bij voetbalwedstrijden ten behoeve van de openbare orde op termijn te laten dalen. Het is daarvoor van belang per regio/bvo een goed inzicht te hebben in de inzet. Hierdoor kan op een meer bewuste wijze worden omgegaan met deze inzet. Het verdient daarom aanbeveling dat de korpsbeheerder voorafgaand aan een voetbalseizoen per BVO een planning opstelt van de politie-inzet. Mocht de geplande inzet voor het einde van het seizoen overbruikt zijn, dient opnieuw een besluit te worden genomen over de inzet voor het resterende seizoen. Daarbij dient dan nauwkeurig te worden onderzocht waarom de inzet van politie hoger is uitgevallen dan gepland. Hetzelfde geldt als er minder inzet is gepleegd dan geraamd. Dit kan ertoe leiden dat voor het volgende seizoen een lagere inzet kan worden gepland. Bij het opstellen van de planning kan gebruik worden gemaakt van de ervaringscijfers van voorgaande seizoenen.

3.3.5 Politie

Inzet politie bij wedstrijden in het betaald voetbal

Het veilige en ordelijke verloop van voetbalwedstrijden staat voorop waarbij ñ zoals bekend ñ de politie verantwoordelijk is voor de openbare orde in de openbare ruimte rond het stadion en de BVO verantwoordelijk voor de openbare orde in en rondom het stadion (zie definitie pagina 9). De inzet van politie ten behoeve van de openbare orde dient ñ daar waar mogelijk - op termijn te verminderen. Hiervoor dient de politie op te schuiven van een ñordenende machtñ naar ñinterventiemachtñ. Om dit te bereiken zou aandacht moeten worden besteed aan de volgende zaken.

De informatiepositie van de politie met betrekking tot voetbalvandalisme moet verbeterd worden. Een betere informatiepositie biedt mogelijkheden om effectiever te kunnen optreden tegen vandalen. Dit betekent onder andere dat een beter onderscheid dient te worden gemaakt tussen ñwilde verhalenñ, die met name via internet verspreid worden en serieuze dreigementen. De politie is thans bezig om in verschillende korpsen pilots te houden met het stelselmatig in beeld brengen van het gedrag van (jeugd)groepen (voetbal)vandalen, ook buiten de sfeer van voetbalwedstrijden in het kader van verbetering van het proces van informatie gestuurde opsporing. De pilots moeten een beter inzicht geven in de activiteiten van groepen en verhogen het aantal interventiemogelijkheden. De resultaten van deze pilots zullen met alle korpsen worden gedeeld. Bij blijvende verbetering van de resultaten wordt toepassing hiervan in alle korpsen aanbevolen.

In het verlengde van een verbeterde informatiepositie van politie ligt de beslissing over de daadwerkelijke inzet van politie ten behoeve van de openbare orde. Dit is een bevoegdheid van de burgemeester (zie paragraaf 3.3.3.) De burgemeester neemt een beslissing mede op basis van de hem door de politie aangeleverde informatie. Inzet van politie dient te geschieden op basis van een inschatting van de reële risico's. Hierbij dient een constante afweging plaats te vinden of de geplande inzet van (extra) politieagenten, met name in de vorm van pelotons ME, niet een te zwaar middel is ten opzichte van deze ingeschatte risico's.

Bejegeningprofiel politie bij voetbalwedstrijden

Om de voorspelbaarheid en de eenduidigheid van het politieoptreden te vergroten zal het bejegeningprofiel ñ dat met succes is toegepast tijdens EURO2000 - mede op basis van het herziene beleidskader en de in hoofdstuk vier geformuleerde tolerantiegrenzen, geactualiseerd worden. Doel van het bejegeningprofiel is door het handelen van (individuele) (de) politie(agenten) een positieve bijdrage te leveren aan het ordentelijk en feestelijk verlopen van wedstrijden. Met ingang van het seizoen 2003 - 2004 zal het bejegeningprofiel ñoptreden politie bij voetbalwedstrijdenñ worden toegepast bij wedstrijden in het betaald voetbal. Hierbij zal aansluiting worden gezocht bij de geformuleerde tolerantiegrens met betrekking tot de bejegening van stewards, beveiligingspersoneel, officials en politie (zie hoofdstuk 4.7).

Opsporing

Ter bevordering van adequate opsporing en vervolging van door voetbalvandalen gepleegde strafbare feiten wordt in overleg met het OM gezien of doorlooptijden kunnen worden afgesproken voor enerzijds de verbalisering en de inzendtermijn van de procesverbalen door de politie en anderzijds de beoordeling en melding aan de KNVB door het OM. Het CIV zal deze doorlooptijden monitoren (zie ook paragraaf 3.3.6).

Voorts bevordert de Raad van Hoofdcommissarissen de ondersteuning van de politie bij de controle op een opgelegde, civielrechtelijke meldingsplicht bij lokale afspraken tussen BVO, politie en OM, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van politiebureaus. Het CIV treedt hierbij op als intermediair.

3.3.6 Openbaar Ministerie

Justitieel beleid

- De hoofdofficier draagt er zorg voor dat in het beleidsplan van het parket de bestrijding van het voetbalvandalisme al naar gelang de ernst van de lokale situatie als prioriteit (in het kader van de bestrijding van geweld) gestalte krijgt. De hoofdofficier neemt in het beleidsplan het justitiële vervoltraject op (zie ook 2.2.6).
- De hoofdofficier draagt er zorg voor dat in de regionale en lokale beleidsplannen van de politie (naast reductie van de politie-inspanning met betrekking tot de openbare orde) de justitiële politie-inspanning al naar gelang de ernst van de lokale situatie als prioriteit (in het kader van de bestrijding van geweld) gestalte krijgt.
- De hoofdofficier bevordert dat al naar gelang de ernst van de lokale situatie de regiopolitie ingericht is op een goede informatieverkrijging over voetbalvandalen, zowel met betrekking tot personen als activiteiten. Deze is niet alleen gericht op de openbare orde, maar gelet op de verantwoordelijkheid van de hoofdofficier, mede gericht op permanente justitiële aandacht.

Stadionverboden

- Het OM doet onderzoek naar de mogelijkheden van een elektronische meldingsplicht voor personen met een strafrechtelijk stadionverbod. In het najaar van 2002 is daartoe een onderzoek gestart. Een proefproject is gepland voor het najaar van 2003.
- Indien het OM in strafzaken waarin sprake is van ernstig voetbalgeweld of van recidiverende voetbalvandalen een strafeis overweegt van een onvoorwaardelijke gevangenisstraf of een taakstraf, dan is het uitgangspunt dat het OM deze deels voorwaardelijk vordert met een stadionverbod als bijzondere voorwaarde. Ook het meermalen recidiveren in geval van overtreding van civielrechtelijke stadionverboden (huis- of lokaalvredebreuk) is een reden een strafrechtelijk stadionverbod te overwegen als hiervoor aangegeven. In geval van een strafrechtelijk stadionverbod is het uitgangspunt dit zoveel mogelijk te combineren met een meldingsplicht. In geval van recidiverende voetbalvandalen neemt de noodzaak van een meldingsplicht toe. Om dat te bewerkstelligen zullen OM en politie in elk arrondissement afspraken maken om zo veel mogelijk inhoud te geven aan de meldingsplicht.
- Het OM brengt het beleid inzake strafrechtelijke stadionverboden en meldingsplicht onder de aandacht van de rechtbanken. Het OM bevordert daarbij de hantering van een standaardformulering.

Doorlooptijden

- De hoofdofficier maakt met de politie afspraken over de doorlooptijden met betrekking tot de inzendtermijn van de processen-verbaal door de politie aan het OM. De hoofdofficier streeft daarbij naar een inzendtermijn van 80% binnen 1 maand na het eerste verhoor van de verdachte.
- De hoofdofficier streeft ernaar dat zijn organisatie de ingezonden strafzaak in 80% van de zaken binnen 2 maanden na binnenkomst op het parket heeft beoordeeld.
- De hoofdofficier streeft ernaar dat zijn organisatie de voetbalvandalen in 80% van de zaken, die volgens de OM-aanwijzing aan de KNVB gemeld dienen te worden, binnen 2 weken na inzending van het proces verbaal door de politie, aan de KNVB meldt door middel van het VVS.

3.3.7 Vervoersmaatschappijen

Groepsvervoer bij NS

Groepen tot 100 supporters worden geaccepteerd binnen de normale dienstregeling, maar dan wel na vooroverleg (welke trein, extra treinruimte, deel vrij maken enz). Prijstechnisch is het huren van een trein interessant vanaf ongeveer 400 supporters. Dit in verband met de hoge aanloopkosten. NS voert een afhoudend beleid ten aanzien van het vervoer van groepen tussen de 100 en 400 supporters.

Convenant NS en KNVB

De Nederlandse Spoorwegen heeft op 16 mei 2002 met de KNVB een convenant gesloten inzake het supportersvervoer per trein. Het convenant omvat de volgende afspraken:

- Voor de start van een nieuw voetbalseizoen is er contact tussen de KNVB, de betrokken voetbalorganisaties en NS om tot een goed inzicht te komen omtrent de te verwachten vraag naar (besloten) supportersvervoer per trein. Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats over de operationele uitvoering van de afspraken.
- Indien een voetbalclub voor een bepaalde wedstrijd gebruik wenst te maken van besloten vervoer per trein voor haar supporters, neemt zij tijdig contact op met NS.
- Uitgangspunt bij het verzoek is dat het gevraagde vervoer te allen tijde niet mag leiden tot overlast voor reguliere klanten van NS.
- Onvoorziene omstandigheden kunnen voor NS, indien de KNVB daar uitdrukkelijk om verzoekt, aanleiding zijn om in zeer bijzondere situaties af te wijken van het beleid. Een dergelijke afwijking zal maximaal 6 maal per jaar overwogen worden.
- Indien NS van supporters van een bepaalde voetbalclub zeer ernstige overlast ondervindt, krijgt die club een gele kaart. Als binnen een jaar NS opnieuw zeer ernstige overlast ondervindt van supporters van deze club, geeft de NS een rode kaart. Dit betekent dat NS niet bereid is voor die club besloten vervoer mogelijk te maken bij de eerstvolgende 4 uitwedstrijden waarbij de treincombi-regeling is vastgesteld.

NS zal ook in de toekomst schade die door vandalen aangebracht wordt aan haar eigendommen verhalen op de club en tevens - indien mogelijk - individuele supporters aansprakelijk stellen.

3.3.8. Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme

Informatievoorziening betreffende stadionverboden

Het CIV bekijkt in samenspraak met het OM voor het seizoen 2003-2004 op welke wijze het VVS moet worden aangepast opdat de door het OM verschaft strafrechtelijke informatie inzichtelijk en toepasbaar aan de KNVB wordt geleverd. Dit geldt ook voor de terugkoppeling van andere strafvorderlijke besluiten aan de KNVB. Ook bevordert het CIV dat de politie de KNVB inlicht als een BVO geen actie onderneemt om stadionverbodoovertreders te verwijderen.

3.3.9 SOVS en supportersverenigingen

Wedstrijdbezoek

In 2002 zijn er door de SOVS met de KNVB afspraken gemaakt ten aanzien van de capaciteiten en prijzen van de bezoekersvakken. Op niet-naleving hiervan bestaat een sanctioneringssysteem. In de praktijk wordt echter regelmatig afgeweken van de bestaande regelgeving van de KNVB met betrekking het aantal bezoekende supporters en de prijzen. De SOVS wil bewerkstelligen dat deze regelgeving van de KNVB door de verschillende ketenpartners nadrukkelijker gevolgd wordt.

Daarnaast zal de SOVS bij de ketenpartners blijven aandringen op vermindering van het aantal verplichte combiregelingen. Naar de mening van de SOVS worden positieve ontwikkelingen bij de betreffende club en/of supportersverenigingen hierbij te vaak genegeerd.

De SOVS heeft als uitgangspunt dat alle wedstrijden bezocht kunnen worden door supporters van beide teams. Maatregelen ter bestrijding van het voetbalvandalisme moeten gericht zijn op het aanpakken van vandalen. Supporters dienen hiervan zo weinig mogelijk nadelige effecten te ondervinden. Uitgangspunt is een dadergerichte aanpak in plaats van dat wordt overgegaan op groepsgewijze maatregelen.

De SOVS wil zich hiertoe wel buigen over de vraag of er mogelijkheden zijn om een systeem van (biometrische) gezichtsherkenning toe te passen. Dit onder de randvoorwaarde dat gebruikmaking van deze techniek uitsluitend is gericht op degenen die een stadionverbod hebben.

Competitieprogramma

De SOVS heeft als doelstelling dat de basisdocumenten voor gemeenten en clubs een minder vrijblijvend karakter hebben dan nu het geval is. Dat houdt onder meer in dat bij latere aanvragen voor vergunningen van evenementen het op basis van het basisdocument opgestelde competitieprogramma bepalend is. Derhalve geen verschuiving vanwege een nieuw evenement, maar afwijzing van die latere aanvraag.

Meldingsplicht en ClubCard

De SOVS is voorstander van een sterke aanpak van voetbalvandalen. Motto hierbij is ipak de vandalen, niet de echte fans. Binnen deze algemene doelstelling wordt onder meer gestreefd naar een landelijke invoering van een meldingsplicht bij strafrechtelijke stadionverboden. Via deze meldingsplicht zouden andere (aangekondigde) maatregelen met vooral een groepsgewijs karakter niet nodig zijn. Ook zouden vergaande aanpassingen van de clubcard dan niet nodig zijn. De clubcard dient een servicekaart te blijven, zoals in 1998 besloten, en niet alsnog moeten worden omgebouwd tot een veiligheidskaart.

Staanplaatsen

De SOVS signaleert dat onder grote groepen supporters de wens leeft weer staanvakken toe te staan. De SOVS meent dat de invoering van staanvakken slechts kan worden toegestaan onder de voorwaarde dat de veiligheid binnen de stadions niet in gevaar komt. Ze signaleert dat momenteel gedoogd wordt dat in veel vakken al gestaan wordt. Staan in als zitplaatsen ingerichte vakken is echter onveilig en kunnen in dat geval beter worden vervangen door het creëren van staanplaatsen. De SOVS wil de mogelijkheid onderzoeken om ook in de Nederlandse stadions staanvakken weer mogelijk te maken, waarbij vooral de positieve ervaringen in Duitsland als voorbeeld dienen.

3.3.10 Rijksoverheid

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Zoals gemeld in een brief aan de Tweede Kamer van 11 juli 2002 (kamerstukken II, 2001/02, 25 232, nr. 30) dient het voetbalvandalisme met name op lokaal niveau ñ dus met inachtneming van de specifieke lokale omstandigheden ñ te worden bestreden. Dit betekent dat de minister de burgemeester ñ in zijn rol als verantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid ñ zal aanspreken indien de gemaakte afspraken in zijn gemeente niet worden nagekomen.

De minister van BZK zal voor het seizoen 2003 ñ 2004 een auditteam instellen. Hij kan het auditteam opdracht geven een kort feitenonderzoek te doen bij ingrijpende incidenten. Voor een omschrijving van de taken en samenstelling van het auditteam zie hoofdstuk 5.

De minister van BZK zal in overleg met de VNG een standaardformulering opstellen voor APV's met betrekking tot het stadionomgevingsverbod.

In opdracht van de minister van BZK wordt thans het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme geëvalueerd. Medio april 2003 worden hiervan de resultaten verwacht. Op basis van de resultaten en de aanbevelingen zal de minister een besluit nemen over de taken en bevoegdheden van het CIV en de ophanging.

Minister van Justitie

Gelet op de ketenbenadering bij de bestrijding van voetbalvandalisme en ñgeweld is tijdens het bestuurlijk overleg van 27 augustus 2002 benadrukt dat de strafrechtelijke sanctiemogelijkheden het sluitstuk vormen in deze keten. Dit betekent dat alle andere schakels in de keten optimaal hun verantwoordelijkheid moeten nemen en gebruik dienen te maken van de hun ter beschikking staande sanctiemogelijkheden. Als deze sanctiemogelijkheden niet voldoende blijken, dan zal er strafrechtelijk opgetreden kunnen worden, bijvoorbeeld door middel van een strafrechtelijk stadionverbod met meldingsplicht.

In 2002 heeft het ministerie van Justitie een onderzoek verricht naar de Engelse voetbalwetgeving in relatie tot de Nederlandse regelgeving. Naar aanleiding van dit onderzoek is geconcludeerd dat de Nederlandse regelgeving veel mogelijkheden biedt om voetbalvandalisme aan te pakken en dat uitbreiding van deze regelgeving vooralsnog niet aan de orde lijkt. Tijdens het bestuurlijk overleg van 27 augustus 2002 is echter afgesproken dat mocht blijken dat, ñndanks dat alle schakels in de keten hun verantwoordelijkheid nemen en gebruik maken van hun sanctiemogelijkheden, er leemten zijn in de aanpak van voetbalvandalisme, nader onderzocht wordt welke (wets)wijzigingen noodzakelijk zijn voor een sluitende aanpak van voetbalvandalisme.

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Sociaal preventief publieksbeleid

Op grond van de evaluatie van het huidige project is de Tweede Kamer tijdens het AO op 31 januari 2002 gemeld dat het sociaal preventief publieksbeleid gecontinueerd gaat worden. Conform de aanbevelingen in het evaluatierapport zal het sociaal preventief publieksbeleid voor een periode van tenminste 4 jaar volgens de onderstaande lijn ingevuld worden. Samen met de KNVB en andere betrokken organisaties zal de aandacht daarbij met name worden gericht op de vraag op welke wijze het sociaal preventief publieksbeleid een structurele verankering kan krijgen in het veiligheids- en publieksbeleid van de BVO's.

De KNVB wordt door middel van een VWS-subsidie in staat gesteld haar coördinerende en stimulerende rol richting clubs in te vullen (zie ook veiligheids- en publieksbeleid KNVB). Met betrekking tot de sociaal preventieve projecten gaat het met name om de stimulerende rol die de KNVB in dit kader kan vervullen bij het (verder) verankeren van dergelijke projecten in het publieks- en veiligheidsbeleid van de clubs.

Een landelijk steunpunt sociaal preventief publieksbeleid wordt opgericht met als belangrijkste taak de inhoudelijke ondersteuning van lokale projecten. Daarnaast zal het steunpunt fungeren als een kennis- en informatiecentrum op het gebied van sociaal preventief beleid dat 'good practices' onder de aandacht brengt van belanghebbenden. Op dit moment wordt met de direct betrokken organisaties nog overleg gevoerd over de meest efficiënte vormgeving van het steunpunt.

De voortgang van het sociaalpreventieve beleid voor deze periode wordt jaarlijks geëvalueerd. Hiertoe is inmiddels opdracht verleend aan bureau DSP dat ook de evaluatie van het huidige sociaal preventief supportersbeleid heeft verricht.

Veiligheids- en publieksbeleid KNVB

Met de KNVB is een meerjarenafspraak gemaakt inzake de ondersteuning van zijn veiligheids- en publieksbeleid. Deze afspraak heeft betrekking op ondersteuning door de KNVB van de BVO's bij de verdere verbetering van het veiligheidsbeleid van de clubs. Daarbij kan gedacht worden aan de verdere verbetering van de stewardorganisatie (zowel kwalitatief als kwantitatief), verbetering van de veiligheid van de stadions, verbetering van het veiligheidsmanagement e.d. In overleg met de KNVB zal in 2005 een evaluatie worden gehouden van de bereikte resultaten. Over de voortgang zal jaarlijks overleg plaatsvinden met de KNVB.

Onderzoek naar gedrag en gedragsverandering probleemsupporter:

VWS heeft begin 2002 opdracht gegeven voor onderzoek naar de motieven en daderprofielen van de zogenaamde 'nieuwe aanwas'. Dit onderzoek is in september 2002 uitgebreid met het onderzoek naar de zgn. 'harde kern'. De kennis en informatie die door deze onderzoeken wordt opgedaan zal concrete aanknopingspunten opleveren voor nieuw beleid. Naar verwachting zal dit onderzoek in het voorjaar van 2003 worden afgerond. De resultaten zullen worden gebruikt om tot een meer gerichte aanpak te komen van voetbalvandalen. Hiertoe zullen in de zomer van 2003 nadere voorstellen worden gedaan.

Toegangscontrole(systemen)

Mede in het kader van de evaluatie van de handhaving van het KNVB-licentiesysteem zal met de KNVB overleg worden gevoerd over de vraag op welke wijze de KNVB de toepassing van geautomatiseerde toegangscontrolesystemen bij de clubs verder zal stimuleren. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan pilotprojecten op het gebied van toegangssystemen op basis van biometrie. Bij de verdere implementatie zullen ook de ministeries van BZK en Justitie worden betrokken. In de loop van 2003 zal een besluit worden genomen over de concrete invulling van dit voornemen.

Overleg met supportersverenigingen

Het ministerie van VWS verstrekt een jaarlijkse subsidie aan de SOVS (als koepelorganisatie van de supportersverenigingen) voor de uitvoering van haar landelijke activiteiten. In dat kader wordt jaarlijks met de SOVS overleg gevoerd over de concrete bijdrage van de supportersverenigingen aan de bestrijding van voetbalvandalisme. Daarbij komen onderwerpen aan de orde zoals de relatie met de harde kern supporters, spreekkoren, combiregeling en bedreigingen tegen personen.

Fancoaching en goed gastheerschap

Mede naar aanleiding van de positieve ervaringen met het concept van fancoaching in het kader van gastheerschap tijdens EURO 2000 is besloten het concept van fancoaching nader uit te werken en op Europees niveau onder de aandacht te brengen. Uitgangspunt is dat het thema gastheerschap een structurele plaats krijgt in de supportersbegeleiding / het publieksbeleid van de landelijke bonden en in het verlengde daarvan, mogelijk ook van de clubs. In eerste instantie zal dit op Europees niveau onder de aandacht gebracht worden om te komen tot een gezamenlijke, Europese aanpak. Gezien de komende grote toernooien in Europa (EURO 2004 Portugal en WK 2006 in Duitsland) vormt dit onderwerp thans een punt van aandacht bij de Raad van Europa (Standing Committee bestijding publieksgeweld in het bijzonder bij voetbal). Er is een document in voorbereiding dat in juni 2003 zal worden geagendeerd op de eerstvolgende vergadering van de Standing Committee.

3.3.11 Interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en -geweld

Terugkombeleid na stadionverbod

De interdisciplinaire stuurgroep heeft op 6 maart 2003 bepaald in welke gevallen personen van wie het stadionverbod is bevestigd automatisch in aanmerking komen voor een (nieuwe) seizoenskaart. Hiertoe zijn enkele regels opgesteld. Deze regels zijn terug te vinden in hoofdstuk 3.3.2 bij de BVO's.

Beleidskader 2003

Zoals reeds is omschreven bij de taken en verantwoordelijkheden zal de stuurgroep jaarlijks het beleidskader op basis van eventuele nieuwe inzichten bespreken. Indien gewenst zal het beleidskader op basis hiervan aangepast worden.

Hoofdstuk 4: Tolerantiegrenzen

4.1 Inleiding

Mede op verzoek van de SOVS is getracht Eenduidig beleid op te stellen met betrekking tot de wijze waarop wordt omgegaan met gewenst en ongewenst gedrag van supporters. Daartoe zijn op de meest urgente terreinen grenzen getrokken, waarvan overschrijding niet wordt getolereerd en eenduidig wordt afgestraft. Doel van het stellen van tolerantiegrenzen is op deze terreinen gemeenten, politie, clubs en het openbaar ministerie in gelijke gevallen op gelijke wijze te laten optreden. Dit betekent dus ook dat eisen worden gesteld aan het optreden van deze ketenpartners. De effectiviteit van het stellen van eenduidige tolerantiegrenzen is bij de organisatie van EURO2000 wel bewezen.

De tolerantiegrenzen kunnen op lokaal niveau verder worden geconcretiseerd. In uitzonderlijke gevallen kan hierbij worden afgeweken van de in dit beleidskader geformuleerde tolerantiegrenzen. Hierbij is het wel van belang dat dit tijdig wordt gecommuniceerd aan de supporters. Het auditteam beoordeelt incidenten wel op basis van de in dit beleidskader opgenomen tolerantiegrenzen.

De navolgende tolerantiegrenzen zijn opgesteld op basis van een expertmeeting met vertegenwoordigers van gemeenten, clubs, KNVB, SOVS, politie, OM, Justitie, BZK, alsmede vanuit de wetenschappelijke invalshoek. Er is voor gekozen geen uitputtende lijst van tolerantiegrenzen op te stellen maar te kiezen voor de op dit moment meest haalbare, maakbare items, welke het gewenste en ongewenste supportersgedrag waarschijnlijk het meest direct beïnvloeden.

Bij elk onderwerp is het beoogde gedragseffect omschreven, alvorens het bijbehorende ongewenste gedrag te formuleren. Met dit ongewenste gedrag overschrijdt men de desbetreffende tolerantiegrens. Vervolgens is omschreven wat de sancties zijn indien supporters ongewenst gedrag vertonen en welke ketenpartner verantwoordelijk is voor het uitvoeren/opleggen van deze sancties. Tot slot is aangegeven welke (preventieve) maatregelen de ketenpartners moeten nemen om het ongewenste gedrag te voorkomen. Hierbij is in een enkel geval onderscheid gemaakt naar de aard (A, B of C categorie) van de wedstrijd.

4.2 Tolerantiegrens alcohol en drugs

1. **Beoogd gedragseffect:**

- bevorderen van een feestelijke en veilige voetbalwedstrijd door te voorkomen dat dronken en/of gedrogeerde supporters ordeverstoringen veroorzaken onderweg naar en van het stadion, alsmede in het stadion.

2. **Ongewenst gedrag**

- het bij een verplichte combi in bezit hebben of nuttigen van alcohol en/of drugs in voertuigen, die primair tot doel hebben personen naar een voetbalwedstrijd te vervoeren.
- dronken en/of gedrogeerd, dan wel in bezit van alcohol/drugs het stadion betreden.
- het gedurende de wedstrijd op de tribunes bezitten of nuttigen van alcohol en/of drugs.
- openbare dronkenschap.

3. **Sancties op ongewenst gedrag**

- a. het weigeren van de toegang en terugsturen van kennelijk dronken/gedrogeerde supporters naar de plaats van vertrek van het openbaar vervoer (inbeslagname van alcohol/drugs).
- b. verwijdering uit het stadion.
- c. proces verbaal in geval van kennelijke staat van dronkenschap op openbare weg en in bezit hebben van alcohol en drugs.

4. **Wie is verantwoordelijk?**

- a. de BVO, de (spoorweg)politie.
- b. de BVO, ondersteund door eigen stewards/ beveiligingsorganisatie (politie indien het uit de hand loopt).
- c. politie.

5. **Te nemen (preventieve) maatregelen door ketenpartners**

Risicoklasse	Maatregel	Verantwoordelijkheid
Klasse A	<ul style="list-style-type: none"> • het droogleggen van de tribunes³ vóór en tijdens de wedstrijd	<ul style="list-style-type: none"> • BVO
Klasse B	<ul style="list-style-type: none"> • het droogleggen van de tribunes vóór en tijdens de wedstrijd • het schenken van evenementenbier	<ul style="list-style-type: none"> • BVO • BVO
Klasse C	<ul style="list-style-type: none"> • Het tijdelijk verbieden van het verkopen, het verstrekken van alcohol in de omgeving van of in de aanvoerroute naar het stadion of het in bezit hebben van alcohol. Dit dient opgenomen te worden in de APV • Het droogleggen van geheel het stadion drie uur voor tot en met één uur na de wedstrijd	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • BVO

³ Onder tribune worden de zitplaatsen verstaan, niet de plekken onder of achter de tribunes. Voor de skyboxen en overige plaatsen geldt dit voor de zitplaatsen buiten; niet voor de besloten ruimtes.

4.3 Tolerantiegrens combiregeling

1. Beoogd gedragseffect

- bezoekende supporters beheerst bij het stadion krijgen, door zoveel mogelijk de rivaliserende supportersgroepen te scheiden.
- een voor de supporters van de bezoekende clubs voorspelbaar gebruik van de combiregeling ingeval van tevoren aangeduide noodzaak op basis van een gedegen risicoanalyse.

2. Ongewenst gedrag

- buiten de verplichte combiregeling naar de wedstrijd komen.
- agressie en geweld in het vervoer van en naar uitwedstrijden.
- confrontatie rivaliserende supportersgroepen.

3. Sancties op ongewenst gedrag

- a. supporters van de bezoekende club die buiten de verplichte (auto/bus/trein)combieregeling naar de wedstrijd komen, worden door de BVO bij de toegangscontrole van het stadion de toegang geweigerd. Grote groepen supporters die buiten de combiregeling om naar de speelstad gaan worden niet uit overwegingen van openbare orde in het stadion toegelaten. Indien noodzakelijk worden zij buiten de gemeentegrenzen gezet.
- b. bij onregelmatigheden in het vervoer van en naar uitwedstrijden mag de BVO bij de eerstvolgende uitwedstrijd geen supporters meenemen. Andersom geldt ook dat, indien gedurende enige tijd onregelmatigheden uitblijven, het vervoersregime versoepeld kan worden.
- c. bij gebleken onregelmatigheden van en naar het stadion, wordt aan de betrokken supporter(s) een stadionverbod opgelegd door de bezoekende BVO of KNVB.

4. Wie is verantwoordelijk?

- a. BVO, burgemeester en politie.
- b. KNVB.
- c. BVO/KNVB en politie/OM.

5. Te nemen (preventieve) maatregelen door ketenpartners

- de bezoekende BVO zorgt voor voldoende stewards en/of veiligheidspersoneel in de trein of bus.
- de BVO is er verantwoordelijk voor dat er op de wedstrijddag geen kaarten worden verkocht aan de kassa.
- de gemeente dient in de APV op te nemen dat (groepen) supporters die buiten de verplichte combiregeling om naar de wedstrijd komen buiten de gemeentegrenzen worden gezet.

4.4 Tolerantiegrens stadionverbod

1. Beoogd gedragseffect:

- personen met een stadionverbod komen niet in een stadion.

2. Ongewenst gedrag

- het ondanks een stadionverbod zichzelf toegang verschaffen tot een stadion.

3. Sancties op ongewenst gedrag

- a. bij aanwezigheid in het stadion kan de BVO en/of politie optreden wegens huisvrede/lokaalvredebreuk. Ook kan een steward of een medewerker van de BVO een overtreding van het stadionverbod melden aan de politie. Deze maakt vervolgens een proces verbaal op. De BVO meldt de overtreding van het stadionverbod aan de KNVB.
- b. bij 1x overtreding: zie KNVB richtlijn.
- c. bij 2x overtreding: zie KNVB richtlijn en beleid OM (hoofdstuk 3.3.6.).

4. Wie is verantwoordelijk?

- a. BVO/politie/OM/KNVB.
- b. BVO/politie/OM/KNVB.
- c. BVO/politie/OM/KNVB.

5. Te nemen (preventieve) maatregelen door ketenpartners

- bij combiregeling eerste controle door bezoekende BVO bij betreden bus/trein.
- strikte toegangscontrole door BVO.
- opnemen stadionomgevingsverbod in APV door burgemeester.

4.5 Tolerantiegrens spreekkoren en spandoeken

1. Beoogd gedragseffect

- het voorkomen van kwetsende en discriminerende en/of racistische spreekkoren en spandoeken, op weg naar of van het stadion, in of buiten het stadion.

2. Ongewenst gedrag

- op weg naar of van het stadion, als wel in en rondom het stadion is het ontoelaatbaar dat (groepen van) supporters kwetsende, discriminerende en/of racistische spreekkoren aanheffen en/of dergelijke uitingen op spandoeken meevoeren.

3. Sancties op ongewenst gedrag

Bij overtreding in het stadion

- a. na de 1ste keer legt de scheidsrechter het spel neer en waarschuwt de stadionspeaker.
na de 2de keer leg de scheidsrechter het spel 10 minuten neer en spreken de aanvoerders met het publiek.
na de 3de keer legt de scheidsrechter het spel definitief neer.
- b. zo mogelijk aanhouding door politie.
- c. opleggen civielrechtelijk stadionverbod.
- d. in tegenstelling tot de strafrechtelijke vervolging bij discriminatie en/of racisme wordt door het OM aan kwetsende spreekkoren en spandoeken geen prioriteit gegeven maar is het aan BVO/KNVB om hiertegen op te treden.

bij overtreding buiten het stadion

- e. het terugsturen van individuele of groepen supporters, die dergelijke spreekkoren hebben aangeheven cq spandoeken meevoeren (en hiervoor gelden ook de maatregelen genoemd onder b,c en d).

4. Wie is verantwoordelijk?

- a. bij eerste en tweede keer stilleggen de scheidsrechter, bij definitief stilleleggen gebeurt dit in overleg met burgemeester en politie
- b. politie.
- c. BVO en/of KNVB.
- d. OM.
- e. burgemeester.

5. Te nemen (preventieve) maatregelen door ketenpartners

- de BVO en de supportersvereniging(en) dienen al het mogelijk te ondernemen om ongewenste spreekkoren tegen te gaan. Aanstichters en daders worden aangesproken op hun gedrag en worden door de club of KNVB een stadionverbod opgelegd.
- BVO, gemeente en politie dienen voor de wedstrijd duidelijkheid te geven bij welke spreekkoren ingegrepen wordt.
- voor de wedstrijd dient conform de KNVB richtlijn overleg met de scheidsrechter plaats te vinden over het beleid ten aanzien van spreekkoren. Hierbij dient onder andere rekening gehouden te worden met in hoeverre de beledigde betrokkene(n) niet meer in staat blijken naar behoren te functioneren.
- de KNVB geeft bij spreekkoren de betreffende BVO tenminste een boete indien de hierboven geschetste procedures niet worden gevolgd.

4.6 Tolerantiegrens vuurwerk

1. Beoogd gedragseffect:

- het uit veiligheidsoverwegingen voorkomen van afsteken van vuurwerk in en rond het stadion, zowel georganiseerd⁴ als ongeorganiseerd.

2. Ongewenst gedrag

- bezit en gebruik van vuurwerk in en rond het stadion.

3. Sancties op ongewenst gedrag

- a. betrokken (groep van) supporters wordt toegang tot stadion geweigerd, vuurwerk wordt in beslag genomen (APV).
- b. betrokken (groep van) supporters worden verwijderd uit het stadion, het vuurwerk wordt in beslag genomen, supporters worden overgedragen aan de politie. Deze maakt proces verbaal op tegen de betrokken supporters.
- c. opleggen civielrechtelijk stadionverbod.

4. Wie is verantwoordelijk?

- a. BVO/politie/gemeente (ivm APV)
- b. BVO/politie/OM
- c. BVO/KNVB/OM

5. Te nemen (preventieve) maatregelen door ketenpartners

- BVO is verantwoordelijk voor een strikte foullering van de supporters
- het is de BVO conform de richtlijnen van de KNVB niet toegestaan zelf vuurwerk af te steken. De provincie dient dit beleid te ondersteunen door geen vergunning af te geven voor het afsteken van vuurwerk door de BVO.

---

⁴ Voor zwaarder vuurwerk geldt dat hiervoor dat dermate ruime afstanden tot het publiek dienen te worden gehanteerd dat het feitelijk onmogelijk is in het stadion vuurwerk af te laten steken (zie vuurwerkbesluit).

4.7 Tolerantiegrens bejegening stewards, beveiligingspersoneel, officials en politie

1. Beoogd gedragseffect:

- een respectvolle benadering van stewards, beveiligingspersoneel, officials en politie door supporters.

2. Ongewenst gedrag

- fysiek en verbaal geweld in de richting van stewards, beveiligingspersoneel, officials en politie.

3. Sancties op ongewenst gedrag

- a. (indien buiten het stadion) supporters toegang tot het stadion weigeren.
- b. (indien binnen het stadion) indien mogelijk betrokken (groep van) supporters uit het stadion verwijderen en stadionverbod opleggen.
- c. bij belediging van politie, proces verbaal opmaken.
- d. bij belediging van stewards, beveiligingspersoneel en officials, stimuleren doen van aangifte, opstellen proces verbaal en daders vervolgen.
- e. bij bedreiging en fysiek geweld, stimuleren doen van aangifte, opstellen proces verbaal en daders vervolgen.

4. Wie is verantwoordelijk?

- a. BVO/KNVB.
- b. BVO/politie/KNVB.
- c. politie/OM.
- d. politie/OM/BVO.

5. Te nemen (preventieve) maatregelen door ketenpartners

- heldere afspraken tussen club, politie en OM over wat wel en wat niet getolereerd wordt.
- afspraken maken over aanpak en vervolging.
- aansluiting zoeken bij handreiking ~~o~~ geweld tegen politie.
- duidelijkheid richting supporters door club en politie over wat wel en niet getolereerd wordt (uitgaan van zero-tolerance).

Hoofdstuk 5: Auditteam

5.1 Taak auditteam

Voor aanvang van het voetbalseizoen 2003 ñ 2004 zal door de minister van BZK een auditteam voetbalvandalisme ingesteld worden. Dit auditteam heeft tot taak feitenonderzoek te doen naar (het voorkomen van) ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland. Doel van het onderzoek is snel en praktisch inzicht te krijgen in de aanleiding en oorzaak van ingrijpende incidenten, onder meer door de geconstateerde feiten te relateren aan de in dit beleidskader gestelde tolerantiegrenzen en verantwoordelijkheden.

Het auditteam wordt ingezet op initiatief van de minister van BZK en al dan niet op verzoek van de betrokken burgemeester. Het auditteam doet aanbevelingen aan de betrokken burgemeester en de minister van BZK en stelt ~~de~~ best practices vast teneinde de bestrijding van voetbalvandalisme verder te verbeteren.

5.2 Samenstelling auditteam

Het auditteam voetbalvandalisme bestaat uit een voorzitter en een aantal leden. De leden worden geselecteerd op basis van hun kennis en ervaring in het openbaar bestuur, bij de politie of bij het openbaar ministerie. Aan het auditteam zal een secretaris worden toegevoegd. De voorzitter is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de onderzoeksopdracht.

5.3 Evaluatie

Aan het eind van het seizoen 2003 ñ 2004 zal het auditteam, mits ingezet, worden geëvalueerd. De minister van BZK zal hiertoe het initiatief nemen.

Bijlagen

Bijlage 1

Model lokaal convenant

Model

convenant betaald voetbal

Seizoen 2003 ñ 2004

Naam club

Naam gemeente

Regionaal Politiekorps

Arrondissement Openbaar

Ministerie

In dit convenant zijn in cursief overwegingen meegegeven die bij het opstellen van het convenant van belang kunnen zijn. De in het model convenant opgenomen afspraken zijn geenszins uitputtend en kunnen waar gewenst aangevuld worden.

Algemeen

1. Doel van het convenant

Het bezoeken van wedstrijden van club .. geeft plezier aan veel mensen. De wedstrijden dienen in een feestelijke en veilige sfeer plaats te vinden. Om dit te bereiken is het noodzakelijk gezamenlijk afspraken te maken tussen alle betrokken instanties, de zogenaamde ketenpartners. De afspraken dragen zoveel mogelijk een dwingend karakter zodat duidelijk is wat van wie verwacht kan worden. De gezamenlijke afspraken zijn vastgelegd in het voorliggende convenant. Behalve de afspraken zijn in dit convenant de individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheden van de ketenpartners beschreven. Bij de totstandkoming van dit convenant zijn de beleidsuitgangspunten zoals geformuleerd in het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003 leidend. Het moge duidelijk zijn dat het succes van dit convenant staat of valt met nakomen van de geformuleerde afspraken.

Deze afspraken kunnen behalve over de openbare orde en veiligheid ook over mobiliteit, kaartverkoop, verkeersbegeleiding en inrichting van de openbare ruimte gaan.

2. Ondertekenaars

Dit convenant is op datum ondertekend door:

- club, de voorzitter de heer/mevrouw ..
- de burgemeester van gemeente, de heer/mevrouw ..
- de politieregio, districtschef/korpschef de heer/mevrouw ..
- het arrondissement Ö van het openbaar ministerie, de hoofdofficier van Justitie, de heer/mevrouw ..

3. Geldigheidsduur

Dit convenant loopt van .. tot .. (seizoen 2003 ñ 2004). Het convenant wordt voor afloop van de einddatum geï valueerd door de hierboven genoemde ondertekenaars. Op basis van de evaluatie van het convenant en eventuele wijzigingen/aanvullingen van het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld zal een nieuw convenant afgesloten voor het volgende seizoen.

4. Veiligheidsoverleg

Lokale driehoek en club

Ten minste twee maal per jaar komen de ondertekenaars van dit convenant (de driehoek aangevuld met de club) bijeen. Tijdens de winterstop vindt een tussentijdse bespreking plaats op basis waarvan indien noodzakelijk bijsturing kan plaatsvinden. Aan het eind van het seizoen worden de afspraken uit dit convenant geï valueerd en wordt een nieuw convenant afgesloten. Verder vindt er zo vaak als nodig is overleg plaats tussen het bestuur van club A en het driehoeksoverleg van de gemeente.

Structureel veiligheidsoverleg

In principe vindt maandelijks overleg plaats tussen vertegenwoordigers van

- de gemeente, functie
- club, functie
- politie, functie
- openbaar ministerie, functie

(Het overleg kan ñ al dan niet op incidentele basis - worden aangevuld met vertegenwoordigers van het sociaal preventieve project en de supportersvereniging.)

De Ö . levert de voorzitter voor het overleg Ö . . De secretaris wordt geleverd door Ö Ö .

In het veiligheidsoverleg komen beleidsmatige en operationele aspecten samen. Het structureel veiligheidsoverleg heeft de volgende taken:

- uitwerken van het convenant in een veiligheidsbeleidsplan door club A
- uitvoering van in het convenant vastgelegde afspraken
- het voorbereiden en evalueren van (risico) wedstrijden;
- afstemming van beleid en communicatie hierover;
- verzamelen van informatie⁵
- het monitoren van het sociaal preventief beleid;
- De lokale driehoek voorzien van informatie indien noodzakelijk;
- Het monitoren van het convenant.

5. Verantwoordelijkheden

Een nadere uitwerking van de verantwoordelijkheden van de hieronder genoemde ketenpartners zijn omschreven in hoofdstuk 2 van het beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003. Deze kunnen eventueel in zijn geheel in het convenant worden overgenomen. Tevens zijn bij de verschillende partners de lokale uitwerkingen opgenomen van het landelijk beleid zoals dat in het beleidskader geformuleerd staat. In paragraaf 5.5 staan een aantal gezamenlijke verantwoordelijkheden en gezamenlijk beleid van de ketenpartners geformuleerd.

De uitwerking in dit convenant dient zo concreet mogelijk (met waar mogelijk afrekenbare doelen) geformuleerd te worden. Tevens dienen waar nodig procedures beschreven te worden zodat duidelijk is wie op welk moment waar verantwoordelijk voor is.

5.1 BVO

De bvo is verantwoordelijk voor de organisatie van de afzonderlijke wedstrijden en is derhalve primair verantwoordelijk voor het ordentelijke verloop van de wedstrijden.

Hieronder nadere afspraken opnemen over:

- calamiteitenplan en ontruimingsplan vastgesteld op Ö
- (te verwachten) datum veiligheidscertificaat KNVB
- aantal benodigde stewards
- (indien aanwezig) inzet professionele beveiligingsorganisatie
- exacte omschrijving tot wat tot het terrein van het stadion behoort (en waar derhalve de club primair verantwoordelijk is)
- wijze van kaartverkoop (bijvoorbeeld op basis van risiconiveau wedstrijd)
- de club hanteert het landelijk afgesproken terugkombeleid na stadionverbod zoals omschreven in paragraaf 3.3.2 van het beleidskader

5.2 Gemeente

De gemeente (burgemeester) is degene die de club toestemming verleent voor het spelen van de wedstrijden. De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde. Met

---

⁵ Om inzicht te krijgen in de effecten van het gevoerde beleid is het wenselijk om zachte en harde informatie te verzamelen (de voetbalmonitor). Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan toeschouwersaantallen, inzet politie (uitgesplitst naar soort politie), aantallen stewards, aantal aanhoudingen, aantal incidenten (en de aard van de incidenten)

betrekking tot die verantwoordelijkheid is de burgemeester, naast gemeentelijk bestuursorgaan, ook gezagsdrager over de politie wat betreft openbare orde aangelegenheden.

Hieronder nadere afspraken opnemen over:

- per datum plan van aanpak opgesteld over aanpak categorie A, B, en C wedstrijden
- per datum wordt de APV uitgebreid met de mogelijkheid tot het opleggen van stadionomgevingsverboden. *Indien gewenst kan de APV verder worden uitgebreid met*
  - o *vergunningstelsel voor het organiseren van betaald voetbalwedstrijden*
  - o *samenscholingsverbod*
  - o *hinderlijk gedrag in de openbare ruimte*
  - o *hinderlijk drankgebruik*
  - o *verplichte vervoersvoorziening voor supporters*
  - o *verwijderen van (groepen) personen uit de gemeente en/of het ontzeggen van de toegang tot de gemeente*
  - o *bestuurlijke ophouding*
- inzet verschillende soorten politiecapaciteit
- in seizoen 2002 ñ 2003 zijn er .. mensuren besteed ten behoeve van voetbal. Voor seizoen 2003 ñ 2004 wordt op basis van de huidige informatie .. mensuren ingezet (uitsplitsen naar soort politie-inzet)
- gebruiksvergunning
- controles bouw- en woningtoezicht/brandveiligheid en overige voorzieningen

5.3 Politie

De taak van de politie is tweeledig;

- de openbare ordetaak
- de taak inzake de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

Hieronder nadere afspraken opnemen over:

- per datum is een operationeel draaiboek opgesteld voor categorie A, B, en C wedstrijden
- per datum is er een adequate arrestantenintake
- er zijn .. personen beschikbaar voor het adoptieteam. Dit team draagt eveneens zorgt samen met de RID voor een adequate informatievoorziening.
- na te streven doorlooptijd met betrekking tot verbalisering en inzendtermijn procesverbalen
- gebruik bejegeningprofiel bij de verschillende categorieën wedstrijden

5.4 Openbaar Ministerie

Het openbaar ministerie is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (justitiële handhaving).

De volgende afspraken worden, conform het beleidskader opgenomen (*als aanscherping van het beleidskader is het mogelijk hier concrete termijnen op te nemen en niet alleen te spreken van streefcijfers*):

- het OM zal de mogelijkheden overwegen om in de gevallen genoemd in het beleidskader (pagina 39) te komen tot meer strafrechtelijke stadionverboden met meldingsplicht
- overwegen om personen die meerdere malen het civielrechtelijke stadionverbod overtreden te vervolgen

- de hoofdofficier streeft naar een inzendtermijn van 80% binnen 1 maand na het eerste verhoor van de verdachte
- de hoofdofficier streeft ernaar dat zijn organisatie de ingezonden strafzaak in 80% van de zaken binnen 2 maanden na binnenkomst op het parket heeft beoordeeld
- de hoofdofficier streeft ernaar dat zijn organisatie de voetbalvandalen in 80% van de zaken, die volgens de OM-aanwijzing aan de KNVB gemeld dienen te worden, binnen 2 weken na de beoordeling aan de KNVB meldt door middel van het Voetbalvolgsysteem

Indien van toepassing kunnen de volgende afspraken opgenomen worden over:

- De hoofdofficier draagt er zorg voor dat in het beleidsplan van het parket de bestrijding van het voetbalvandalisme al naar gelang de ernst van de lokale situatie als prioriteit (in het kader van de bestrijding van geweld) gestalte krijgt. De hoofdofficier neemt in het beleidsplan het justitiële vervolgtraject op.
- De hoofdofficier draagt er zorg voor dat in de regionale en lokale beleidsplannen van de politie (naast reductie van de politie-inspanning met betrekking tot de openbare orde) de justitiële politie-inspanning al naar gelang van de ernst van de lokale situatie als prioriteit (in het kader van de bestrijding van geweld) gestalte krijgt.
- De hoofdofficier bevordert dat al naar gelang de ernst van de lokale situatie de regiopolitie is ingericht op een goede informatieverkrijging over voetbalvandalen, zowel met betrekking tot personen als activiteiten, niet alleen gericht op de openbare orde, maar gelet op de verantwoordelijkheid van de hoofdofficier, mede gericht op permanente justitiële aandacht.

5.5 Gezamenlijk beleid

Informatievoorziening

Adequate informatievoorziening is van cruciaal belang voor een effectieve bestrijding van het voetbalvandalisme. Met name de notoire vandalen dienen in kaart te worden gebracht. Het betreft hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid van club, politie en OM. Hiertoe worden de volgende met inachtneming van de bestaande privacyregelingen - acties ondernomen:

- De club zorgt voor een volledig supportersbestand
- De club brengt haar eigen supportersgroepen en waar nodig de individuele probleemsupporters in kaart
- Het adoptieteam van de politie zorgt in samenwerking met de Regionale Inlichtingendienst (RID) voor een goede informatiepositie binnen de supportersgroep(en).
- Relevante informatie wordt overgedragen aan het OM
- De informatie wordt gedeeld tussen de ketenpartners en op basis hiervan wordt beleid ontwikkeld.
- Alle relevante informatie wordt zo spoedig mogelijk doorgegeven aan het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme
- Daar waar mogelijk worden de probleemsupporters benaderd door middel van het lokale sociaal preventieve project

supportersbeleid

Het supportersbeleid kent twee componenten. Ten eerste is de club verantwoordelijk voor een goed supportersbeleid waarbij gastvrijheid centraal staat. Hiertoe is binnen het bestuur/directie van de club een portefeuillehouder supportersbeleid aangewezen. De club zal elke termijn overleggen met de supportersvereniging(en).

Ten tweede is door de club is in samenwerking met gemeente, OM en politie het sociaal preventief supportersbeleid ontwikkeld, *naam project*. Dit beleid is gericht op:

- versterking van het jeugdbeleid
- integrale aanpak van risicosupporters

Oefening calamiteitenplan

Het calamiteiten en ontruimingsplan dat door de club is opgesteld dient jaarlijks geoefend te worden. De volgende integrale oefening ñ dus met medewerking van politie, gemeente en andere hulpdiensten - zal worden gepland op datum.

Communicatie/media

De club is verantwoordelijk voor de communicatie richting de supporters met betrekking tot de wedstrijdorganisatie (wijze van vervoer, ticketing enz). Hierbij worden de afspraken gevolgd welke in het vooroverleg zijn gemaakt. Bij incidenten treedt politie/gemeente op als woordvoerder richting de pers.

6. Tolerantiegrenzen

Alle bij dit convenant betrokken partijen houden zich aan de tolerantiegrenzen zoals geformuleerd in hoofdstuk 4 van het beleidskader. (hier is nadere uitwerking op basis van de lokale situatie mogelijk/wenselijk).

Bijlage 2

Wet ñ en regelgeving (inclusief model noodbevel en model APV)

Overzicht van wet- en regelgeving

Wetboek van Strafrecht

Sr 131 **Opruiing**

Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, tot enig strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag opruiet, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van de vierde categorie.

Sr 137c **Belediging**

Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Sr 137d **Aanzetten tot haat, discriminatie of geweld**

Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Sr 137e **Openbaar maken, toezenden, verspreiden van uitlatingen**

1. Hij die, anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving:
  - 1° een uitlating openbaar maakt die, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, voor een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid beledigend is, of aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid;
  - 2° een voorwerp waarin, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, zulk een uitlating is vervat, aan iemand, anders dan op diens verzoek, doet toekomen, dan wel verspreidt of ter openbaarmaking van die uitlating of verspreiding in voorraad heeft; wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.
2. Indien de schuldige een van de strafbare feiten, omschreven in dit artikel, in zijn beroep begaat en er, tijdens het plegen van het feit, nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens een van deze misdrijven onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Sr 137f **Deelnemen aan, steunen van discriminerende activiteiten**

Hij die deelneemt of geldelijke of andere stoffelijke steun verleent aan activiteiten gericht op discriminatie van mensen wegens hun ras, hun godsdienst, hun levensovertuiging, hun geslacht of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Sr 138 **Huisvredebreuk**

1. Hij die in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, wederrechtelijk binnendringt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege de rechthebbende

aanstands verwijderd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.

2. Hij die zich de toegang heeft verschaft door middel van braak of inkliming, van valse sleutels, van een valse order of een vals kostuum, of die, zonder voorkennis van de rechthebbende en anders dan ten gevolge van vergissing binnengekomen, aldaar wordt aangetroffen in de voor de nachtrust bestemde tijd, wordt geacht te zijn binnengedrongen.
3. Indien hij bedreigingen uit of zich bedient van middelen geschikt om vrees aan te jagen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.
4. De in het eerste en derde lid bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien twee of meer verenigde personen het misdrijf plegen.

Sr 140 ***Deelneming aan misdadige of verboden rechtspersoon***

1. deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.
2. deelneming aan de voortzetting van de werkzaamheid van een rechtspersoon die bij onherroepelijke rechterlijke beslissing verboden is verklaard en deswege is ontbonden wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.
3. Ten aanzien van de oprichters, leiders of bestuurders kunnen de gevangenisstraffen met een derde worden verhoogd.

Sr 141 ***Openlijke geweldpleging***

1. Zij die openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vierde categorie.
2. De schuldige wordt gestraft:
  - 1^e met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie, indien hij opzettelijk goederen vernielt of indien het door hem gepleegde geweld enig lichamenlijk letsel ten gevolge heeft;
  - 2^e met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien dat geweld zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge heeft;
  - 3^e met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien dat geweld de dood ten gevolge heeft.
3. Artikel 81 blijft buiten toepassing.

Sr 152 ***Uitdaging tweegevecht***

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft:

- 1^e hij die iemand tot een uitdaging tot tweegevecht of tot het aannemen van een uitdaging aanzet, indien daarop een tweegevecht volgt;
- 2^e hij die opzettelijk een uitdaging overbrengt, indien daarop een tweegevecht volgt.

Sr 154 ***Tweegevecht***

1. Tweegevecht wordt ten aanzien van hem die zijn tegenpartij geen lichamenlijk letsel toebrengt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.
2. Hij die zijn tegenpartij enig lichamenlijk letsel toebrengt wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.
3. Hij die zijn tegenpartij zwaar lichamenlijk letsel toebrengt wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.
4. Hij die zijn tegenpartij van het leven berooft wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie, of indien het tweegevecht op leven en dood was aangegaan, met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.
5. Posing tot tweegevecht is niet strafbaar.

Sr 157 **Brand, ontploffing, overstroming veroorzaken**

Hij die opzettelijk brand sticht, een ontploffing teweegbrengt of een overstroming veroorzaakt, wordt gestraft:

- 1[∞] met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;
- 2[∞] met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel voor een ander te duchten is;
- 3[∞] met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Sr 158 **Brand enz. door schuld**

Hij aan wiens schuld brand, ontploffing of overstroming te wijten is, wordt gestraft:

- 1[∞] met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de vierde categorie, indien daardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat;
- 2[∞] met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie, indien daardoor levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel voor een ander ontstaat;
- 3[∞] met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Sr 162 **Vernielen verkeerswerk/veroorzaken gevaar treinverkeer**

Hij die opzettelijk enig werk dienende voor het openbaar verkeer of het luchtverkeer vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, enige openbare land- of waterweg verspert of een ten aanzien van zodanig werk of van zodanige weg genomen veiligheidsmaatregel verijdelt, wordt gestraft:

1. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het verkeer te duchten is;
2. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daarvan gevaar voor de veiligheid van het verkeer te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Sr 164 **Veroorzaking gevaar voor treinverkeer door opzet**

1. Hij die opzettelijk gevaar veroorzaakt voor het verkeer door mechanische kracht over een spoorweg, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Sr 165 **Veroorzaking gevaar voor treinverkeer door schuld**

1. Hij aan wiens schuld te wijten is dat gevaar ontstaat voor het verkeer door mechanische kracht over een spoorweg, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie.

Sr 180 **Weerspannigheid**

Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke

verplichting of op zijn verzoek bijstand verlenen, wordt als schuldig aan wederspanning gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Sr 184 *Niet voldoen aan ambtelijk bevel*

1. Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of een vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van enig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk enige handeling, door een van die ambtenaren ondernomen ter uitvoering van enig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.
2. Met de in het eerste gedeelte van het vorige lid bedoelde ambtenaar wordt gelijkgesteld ieder die, krachtens wettelijk voorschrift, voortdurend of tijdelijk met enige openbare dienst is belast.
3. [niet relevant (luchtvaartuigen)]
4. Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan de gevangenisstraf met een derde worden verhoogd.

Sr 185 *Belemmeren ambtshandeling*

Hij die bij een terechtzitting of ter plaatse waar een ambtenaar in het openbaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening werkzaam is, opschudding veroorzaakt en na het door of vanwege het bevoegd gezag gegeven bevel zich niet verwijdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee weken of geldboete van de tweede categorie.

Sr 186 *Samensholing*

Hij die opzettelijk bij gelegenheid van een volksoploop zich niet onmiddellijk verwijdt na het derde door of vanwege het bevoegd gezag gegeven bevel, wordt, als schuldig aan deelneming aan samensholing, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Sr 187 *Afscheuren ambtelijke bekendmaking*

Hij die een bekendmaking, vanwege het bevoegd gezag in het openbaar gedaan, wederrechtelijk afscheurt, onleesbaar maakt of beschadigt, met het oogmerk om de kennisneming daarvan te beletten of te bemoeilijken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een maand of geldboete van de tweede categorie.

Sr 284 *Dwang*

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft:
  - 1° hij die een ander door geweld of enig andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of enige andere feitelijkheid, gericht hetzij tegen die ander hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingt iets te dien, niet te doen of te dulden;
  - 2° hij die een ander door bedreiging met smaad of smaadschrift dwingt iets te dien, niet te doen of te dulden.
2. In het geval onder 2° omschreven wordt het misdrijf niet vervolgd dan op klacht van hem tegen wie het gepleegd is.

Sr 285 *Bedreiging*

1. Bedreiging met openlijk geweld met verenigde krachten tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, met

verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.

2. Indien deze bedreiging schriftelijk en onder een bepaalde voorwaarde geschiedt, wordt ze gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

Sr 285a ***Intimidatie***

Hij die opzettelijk mondeling, door gebaren, bij geschrift of afbeelding zich jegens een persoon uit, kennelijk om diens vrijheid om naar waarheid of geweten ten overstaan van een rechter of ambtenaar een verklaring af te leggen te beïnvloeden, terwijl hij weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat die verklaring zal worden afgelegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

Sr 287 ***Doodslag***

Hij die opzettelijk iemand van het leven berooft, wordt, als schuldig aan doodslag, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Sr 300 ***Mishandeling***

1. Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.
3. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.
4. Met mishandeling wordt gelijkgesteld opzettelijke benadeling van de gezondheid.
5. Poging tot dit misdrijf is niet strafbaar.

Sr 301 ***Mishandeling met voorbedachte rade***

1. Mishandeling gepleegd met voorbedachten rade wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.
3. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Sr 302 ***Zware mishandeling***

1. Hij die aan een ander opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengt, wordt, als schuldig aan zware mishandeling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Sr 303 ***Zware mishandeling met voorbedachte rade***

1. Zware mishandeling gepleegd met voorbedachten rade wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Sr 304 ***Strafverzwarende omstandigheden***

De in de artikelen 300-303 bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd:

- 1[∞] ten aanzien van de schuldige die het misdrijf begaat tegen zijn moeder, zijn vader tot wie hij in familierechtelijke betrekking staat, zijn echtgenoot of zijn kind;
- 2[∞] indien het misdrijf wordt gepleegd tegen een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening;
- 3[∞] indien het misdrijf wordt gepleegd door toediening van voor het leven of de gezondheid schadelijke stoffen.

Sr 306 ***Deelneming aan aanval of vechterij***

Zij die opzettelijk deelnemen aan een aanval of vechterij waarin onderscheiden personen zijn gewikkeld, worden, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de bijzondere door hem bedreven feiten, gestraft:

- 1[∞] met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie, indien de aanval of vechterij alleen zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft;
- 2[∞] met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie, indien de aanval of vechterij iemands dood ten gevolge heeft.

Sr 307 ***Dood door schuld***

Hij aan wiens schuld de dood van een ander te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste negen maanden of geldboete van de vierde categorie.

Sr 308 ***Zwaar lichamelijk letsel door schuld***

Hij aan wiens schuld te wijten is dat een ander zwaar lichamelijk letsel bekommt of zodanig lichamelijk letsel waaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van zijn ambts- of beroepsbezigheden ontstaat, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

Sr 310 ***Diefstal***

Hij die enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

Sr 311 ***Diefstal onder strafverzwarende omstandigheden***

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft:
  - 1[∞] diefstal van vee uit de weide;
  - 2[∞] diefstal bij gelegenheid van brand, ontploffing, watersnood, schipbreuk, stranding, spoorwegongeval, oproer, mouterij of oorlogsnood;
  - 3[∞] diefstal gedurende de voor de nachtrust bestemde tijd, in een woning of op een besloten erf waarop een woning staat, door iemand die zich aldaar buiten weten of tegen de wil van de rechthebbende bevindt;
  - 4[∞] diefstal door twee of meer verenigde personen;
  - 5[∞] diefstal waarbij de schuldige zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft of het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van braak, verbreking of inklimming, van valse sleutels, van een valse order of een vals kostuum.
2. Indien de onder 3[∞]omschreven diefstal vergezeld gaat van een der in onder 4[∞]en 5[∞]vermelde omstandigheden, wordt gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.

Sr 312 ***Diefstal met geweldpleging***

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft diefstal, voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van geweld of bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij betrapting op heter daad, aan zichzelf of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij de vlucht mogelijk te maken, hetzij het bezit van het Bestolene te verzekeren.
2. Gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt opgelegd:
  1. indien het feit wordt gepleegd hetzij gedurende de voor de nachtrust bestemde tijd in een woning of op een besloten erf waarop een woning staat; hetzij op de openbare weg; hetzij in een spooortrein die in beweging is;
  2. indien het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen;
  3. indien de schuldige zich de toegang tot de plaats van het misdrijf heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valse sleutels, van een valse order of een vals kostuum;
  4. indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft.
3. Gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt opgelegd, indien het feit de dood ten gevolge heeft.

Sr 350 ***Vernieling of beschadiging***

1. Hij die opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Gelijke straf wordt toegepast op hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

Sr 351 ***Vernieling spoorwegnet***

Hij die spoorweg- of elektriciteitswerken, geautomatiseerde werken voor opslag of verwerking van gegevens of werken voor telecommunicatie, werken dienend tot waterkering, waterlozing, gas- of waterleiding of riolering, voor zover deze werken ten algemenen nutte gebezigd worden, dan wel goederen of werken ten behoeve van de landsverdediging, opzettelijk en wederrechtelijk vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt, onklaar maakt of weg maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.

Sr 424 ***Straatschenderij***

1. Hij die op of aan de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats tegen personen of goederen enige baldadigheid pleegt waardoor gevaar of nadeel kan worden teweeggebracht, wordt, als schuldig aan straatschenderij, gestraft met geldboete van de eerste categorie.
2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van de eerste categorie worden opgelegd.

Sr 426 ***Dronkenschap***

1. Hij die, terwijl hij in staat van dronkenschap verkeert, hetzij in het openbaar het verkeer belemmert of de orde verstoort, hetzij eens anders veiligheid bedreigt, hetzij enige handeling verricht waarbij, tot voorkoming van gevaar voor leven of gezondheid van derden, bijzondere omzichtigheid of voorzorgen worden vereist, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van de eerste categorie.
2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verlopen sedert een vroegere veroordeling van de schuldige wegens gelijke of de in artikel 453 omschreven overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste twee weken of geldboete van de tweede categorie.

Sr 426bis **Belemmeren van de vrijheid**

Hij die wederrechtelijk op de openbare weg een ander in zijn vrijheid van beweging belemmert of met een of meer anderen zich aan een ander tegen diens uitdrukkelijk verklaarde wil blijft opdringen of hem op hinderlijke wijze blijft volgen, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van de tweede categorie.

Sr 429 **Veroorzaken brandgevaar**

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

1° hij die een vuurwapen afschiet, een vuurwerk ontsteekt of een vuur aanlegt, voedt of onderhoudt op zo korte afstand van gebouwen of goederen, dat daardoor brandgevaar kan ontstaan;
(sub 2 t/m 5 niet relevant)

Sr 435f **Identificatieplicht bij voetbalwedstrijden**

Hij die bij gelegenheid van een voetbalwedstrijd waaraan een club uit het betaald voetbal of een vertegenwoordigend voetbalelftal deelneemt, niet terstond voldoet aan een vordering tot inzage van een document als bedoeld in artikel 1 van de wet op de identificatieplicht (*Stb.* 1993, 660)⁶ of van een geldig rijbewijs dat is afgegeven op basis van de Wegenverkeerswet dan wel een geldig rijbewijs als bedoeld in artikel 107 van de Wegenverkeerswet 1994, welke vordering wordt gedaan door bij of krachtens artikel 141 van het wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaar of door bepaalde door Onze Minister van Justitie aangewezen categorieën van andere personen, met de opsporing van strafbare feiten belast, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is bij de handhaving van de openbare orde en bij de opsporing van strafbare feiten, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie.

Sr 443 **Overtreding noodverordening**

Hij die een algemeen voorschrift van politie, krachtens de Gemeentewet in buitengewone omstandigheden door de burgemeester of de commissaris van de Koning in de provincie uitgevaardigd en afgekondigd, overtreedt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Sr 453 **Openbare dronkenschap**

1. Hij die zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg bevindt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van de eerste categorie.

---

⁶ Als document in de zin van artikel 1 Wet op de identificatieplicht zijn aangewezen:

1. een geldig reisdocument als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Paspoortwet (*Stb.* 1991, 498): nationaal paspoort, diplomatiek paspoort, dienstpaspoot, reisdocument voor vluchtelingen, reisdocument voor vreemdelingen, nooddocument;
2. een document waarover een vreemdeling ingevolge de Vreemdelingenwet (*Stb.* 1965, 40) moet beschikken ter vaststelling van zijn identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie.

Wetboek van Strafvordering

Sv 56 **Onderzoek aan lichaam of kleding**

1. De officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze, in het belang van het onderzoek bepalen dat deze aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht.
2. De officier van justitie kan bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen de verdachte, in het belang van het onderzoek bepalen dat deze in zijn lichaam wordt onderzocht. Onder onderzoek in het lichaam wordt verstaan: het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam. Het onderzoek in het lichaam wordt verricht door een arts. Het onderzoek wordt niet ten uitvoer gelegd indien zulks om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde onderzoeken worden op een besloten plaats en voor zover mogelijk door personen van hetzelfde geslacht als de verdachte verricht.
4. De overige opsporingsambtenaren zijn bevoegd den aangehoudende tegen wien ernstige bezwaren bestaan, aan zijne kleeding te onderzoeken.
5. Tijdens het gerechtelijk vooronderzoek geldt bovendien de bepaling van artikel 195.

Sv 57 **Inverzekeringstelling**

1. De officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid, of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan, na hem verhoord te hebben, in het belang van het onderzoek bevelen dat hij tijdens het onderzoek ter beschikking van de justitie zal blijven en daarvoor op een in het bevel aangeduide plaats in verzekering zal worden gesteld.

(...)

5. Zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, gelast de officier van justitie de invrijheidstelling van de verdachte.

Sv 61 **Ophouden voor verhoor**

1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.
2. Indien de ophouding met het oog op het vaststellen van de identiteit plaatsvindt, kan ten aanzien van een verdachte ten aanzien van wie verdenking bestaat terzake van een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten de in het eerste lid genoemde termijn van zes uren, op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, in het belang van het onderzoek eenmaal met ten hoogste zes uren worden verlengd.
3. Voor de berekening van de in het eerste en tweede lid bedoelde termijnen wordt de tijd tussen middernacht en negen uur is morgens niet meegerekend.
4. Het bevel tot verlenging is gedagtekend en ondertekend.
5. Het bevel geeft een korte omschrijving van het strafbare feit ten aanzien waarvan een verdenking bestaat en de feiten of omstandigheden waarop de verdenking is gegrond.
6. De verdachte wordt in het bevel met name of, wanneer zijn naam onbekend is, zo duidelijk mogelijk aangewezen.
7. Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt.

Sv 61a **Maatregelen ter identificatie**

1. Tegen de voor onderzoek opgehouden verdachte kunnen maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen onder meer worden aangemerkt:
  - a. het maken van fotografische opnamen of video-opnamen en het nemen van lichaamsmaten;
  - b. het nemen van vingerafdrukken;
  - c. de toepassing van een confrontatie;
  - d. de toepassing van een geuridentificatieproef;
  - e. het afscheren, knippen of laten groeien van snor, baard of hoofdhaar;
  - f. het dragen van bepaalde kleding of bepaalde attributen ten behoeve van een confrontatie;
  - g. plaatsing in een observatiecel;
  - h. onderzoek naar schotresten op het lichaam.
2. De in het eerste lid genoemde maatregelen kunnen, behoudens de in het eerste lid onder a en b bedoelde maatregelen, voor zover die zijn gericht op het vaststellen van de identiteit, alleen worden bevolen in geval van verdenking van een strafbaar feit waarvoor inverzekeringstelling mogelijk is.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek.

Sv 67 *Voorlopige hechtenis*

1. Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:
  - a. een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld;
  - b. een der misdrijven omschreven in de artikelen (...) 285, eerste lid, (Ö) van het Wetboek van Strafrecht;
  - c. een der misdrijven omschreven in:
(Ö)
artikel 55, tweede lid, van de Wet wapens en munitie;
(Ö)
2. Het bevel kan voorts worden gegeven indien geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland van de verdachte kan worden vastgesteld en hij verdacht wordt van een misdrijf waarvan de rechtbanken kennis nemen en waarop, naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld.
3. De voorgaande leden van dit artikel vinden alleen toepassing wanneer uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte.

Sv 94 *Vatbaarheid voor inbeslagneming*

1. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, aan te tonen.
2. Voorts zijn vatbaar voor inbeslagneming alle voorwerpen welke verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen.
3. Van de inbeslagneming van een voorwerp wordt, ook in geval de bevoegdheid tot inbeslagneming toekomt aan de rechter-commissaris of de officier van justitie, door de opsporingsambtenaar een kennisgeving van inbeslagneming opgemaakt. Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie een voorwerp is inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven.

Sv 95 *Inbeslagneming bij aanhouden of staande houden*

1. Hij die den verdachte aanhoudt of staande houdt, kan voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, door dezen met zich gevoerd, in beslag nemen.
2. Met betrekking tot het onderzoek aan of in het lichaam of het onderzoek aan de kleding van de aangehouden verdachte geldt de bepaling van artikel 56, eerste tot en met vierde lid.

Wet wapens en munitie

WWM 1 *Definitiebepaling*

1. In deze wet wordt verstaan onder:
  - 1° Onze Minister: Onze Minister van Justitie;
  - 2° de korpschef: de korpschef, bedoeld in artikel 24 van de Politiewet 1993;
  - 3° vuurwapen: een voorwerp bestemd of geschikt om projectielen of stoffen door een loop af te schieten, waarvan de werking berust op het teweegbrengen van een scheikundige ontploffing of een andere scheikundige reactie;
  - 4° munitie: patronen en andere voorwerpen, bestemd of geschikt om een projectiel of een giftige, verstikkende, weerloosmakende, traanverwekkende of soortgelijke stof door middel van een schietwapen af te schieten of te verspreiden, alsmede projectielen, bestemd om afgeschoten te worden door middel van een schietwapen, waarvan de werking niet berust op een natuurkundig proces; koolzuurgascapsules, bestemd voor gebruik als drijfvlading in schietwapens, worden hiertoe niet gerekend;
  - 5° beheerder: degene die onmiddellijk leiding geeft aan de uitoefening van een bedrijf, waarin wapens en munitie worden vervaardigd, getransformeerd, uitgewisseld, verhuurd of anderszins ter beschikking gesteld, hersteld of verhandeld;
  - 6° bestemming: de onmiddellijke bestemming van de in een consentaanvraag omschreven wapens en munitie, aangevuld met de eindbestemming daarvan indien ten tijde van de consentaanvraag bekend is dat de wapens en munitie vanuit de onmiddellijke bestemming zullen worden doorgevoerd;
  - 7° binnenkomen en uitgaan: het binnen het grondgebied van Nederland komen, respectievelijk het verlaten van het grondgebied van Nederland met als bestemming een andere lidstaat van de Europese Unie;
  - 8° doorvoer: binnenkomen gevolgd door uitgaan;
  - 9° vervoer van een wapen: het op de openbare weg of andere voor het publiek toegankelijke plaatsen bij zich hebben van een wapen dat zodanig is verpakt, dat het niet voor onmiddellijk gebruik kan worden aangewend; vervoer van munitie: het op de openbare weg of andere voor het publiek toegankelijke plaatsen bij zich hebben van munitie;
  - 10° dragen van een wapen: het op de openbare weg of andere voor het publiek toegankelijke plaatsen bij zich hebben van een wapen anders dan voor vervoer in de onder 9° bedoelde zin;
  - 11° overdragen: het aan een ander doen overgaan van de feitelijke macht;
  - 12° Europese vuurwapenpas: het document dat wordt afgegeven door de autoriteiten van de lid-staten van de Europese Gemeenschappen aan de wettige houder en gebruiker van een vuurwapen.

WWM 2 *Categorieën wapens*

1. Wapens in de zin van deze wet zijn de hieronder vermelde of overeenkomstig dit artikellid aangewezen voorwerpen, onderverdeeld in de volgende categorieën.

Categorie I

- 1° stiletto's, valmessen en vlindermessen, een en ander indien het lemmet :
  - a. meer dan een snijkant heeft;
  - b. 7 cm of langer en 14 mm of smaller is;
  - c. 9 cm of langer is; of
  - d. van een stootplaat is voorzien;
- 2° andere opvouwbare messen, indien:
  - a. het lemmet meer dan een snijkant heeft; of
  - b. de lengte in opgevouwen toestand langer dan 28 cm is;

- 3° boksbeugels, ploertendoders, wurgstokken, werpsterren, vilmessen, ballistische messen en geluiddempers voor vuurwapens;
- 4° blanke wapens die uiterlijk gelijken op een ander voorwerp dan een wapen;
- 5° pijlen en pijlpunten bestemd om door middel van een boog te worden afgeschoten, die zijn voorzien van snijdende delen met de kennelijke bedoeling daarmee ernstig letsel te kunnen veroorzaken;
- 6° katapulten;
- 7° andere door Onze Minister aangewezen voorwerpen die een ernstige bedreiging van personen kunnen vormen of die zodanig op een wapen gelijken, dat zij voor bedreiging of afdreiging geschikt zijn.

Categorie II

- 1° vuurwapens die niet onder een van de andere categorieën vallen;
- 2° vuurwapens, geschikt om automatisch te vuren;
- 3° vuurwapens die zodanig zijn vervaardigd of gewijzigd dat het dragen niet of minder zichtbaar is dan wel dat de aanvalskracht wordt verhoogd;
- 4° vuurwapens die uiterlijk gelijken op een ander voorwerp dan een wapen;
- 5° voorwerpen waarmee door een elektrische stroomstoot personen weerloos kunnen worden gemaakt of pijn kan worden toegebracht, met uitzondering van medische hulpmiddelen;
- 6° voorwerpen, bestemd voor het treffen van personen met giftige, verstikkende, weerloosmakende, traanverwekkende en soortgelijke stoffen, met uitzondering van medische hulpmiddelen en van vuurwapens in de vorm van geweren, revolvers en pistolen, bestemd voor het afschieten van munitie met weerloosmakende of traanverwekkende stof;
- 7° voorwerpen bestemd voor het treffen van personen of zaken door vuur of door middel van ontploffing, met uitzondering van explosieven voor civiel gebruik indien met betrekking tot deze explosieven erkenning is verleend overeenkomstig de Wet explosieven voor civiel gebruik.

Categorie III

- 1° vuurwapens in de vorm van geweren, revolvers en pistolen voor zover zij niet vallen onder categorie II sub 2°, 3° of 6°;
- 2° toestellen voor beroepsdoeleinden die geschikt zijn om projectielen af te schieten;
- 3° werpmessen;
- 4° alarm- en startpistolen en ñrevolvers, met uitzondering van alarm- en startpistolen die:
  - a. geen loop of een kennelijk verkorte, geheel gevulde loop hebben
  - b. zodanig zijn ingericht dat zij uitsluitend knalpatronen van een kaliber niet groter dan 6 mm kunnen bevatten; en
  - c. waarvan de ligplaats van de patronen en de gasuitlaat loodrecht staan op de loop of op de lengterichting van het wapen.

Categorie IV

- 1. blanke wapens waarvan het lemmet meer dan een snijkant heeft, voor zover zij niet vallen onder categorie I;
- 2. degens, zwaarden, sabels en bajonetten;
- 3. wapenstokken;
- 4. lucht-, gas- en veerdrukwapens, behoudens zulke door Onze Minister overeenkomstig categorie I, sub 7, aangewezen die zodanig gelijken op een vuurwapen dat zij voor bedreiging of afdreiging geschikt zijn;
- 5. kruisbogen en harpoenen;
- 6. bij regeling van Onze Minister aangewezen voorwerpen die geschikt zijn om daarmee personen ernstig lichamenlijk letsel toe te brengen;
- 7. voorwerpen waarvan, gelet op hun aard of de omstandigheden waaronder zij worden aangetroffen, redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij voor geen ander doel zijn bestemd dan om letsel aan personen toe te brengen of te dreigen en die niet onder een van de andere categorieën vallen.

2. Munitie in de zin van deze wet is, onderverdeeld in de volgende categorieën:

Categorie I

Vervallen.

Categorie II

- 1° munitie die uitsluitend geschikt voor vuurwapens van categorie II;
- 2° munitie die een giftige, verstikkende, weerloosmakende, traanverwekkende of soortgelijke stof verspreidt, met uitzondering van munitie met weerloosmakende of traanverwekkende stof, bestemd voor vuurwapens in de vorm van geweren, revolvers en pistolen;
- 3° munitie voorzien van een projectiel waarmee een pantserplaat kan worden doorboord, munitie voorzien van een projectiel met brandsas of met een explosieve lading, alsmede de voor deze munitie bestemde projectielen;
- 4° munitie voor geweren, pistolen en revolvers voorzien van expanderende projectielen, alsmede de voor deze munitie bestemde projectielen, behalve wanneer het voor de jacht of de schietsport bestemde munitie of projectielen betreft.

Categorie III

Alle overige munitie.

3. Aanwijzingen door Onze Minister, als bedoeld in het eerste lid, geschieden bij regeling.
4. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, onder categorie I, sub 7, zijn geen wapens in de zin van deze wet voorwerpen die klaarblijkelijk zijn bestemd om als speelgoed te worden gebruikt en die redelijkerwijze niet geschikt kunnen worden geacht om daarmee personen ernstig lichamelijk letsel toe te brengen.

WWM 26 Voorhanden hebben

1. Het is verboden een wapen of munitie van de categorieën II en III voorhanden te hebben.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op personen die houder zijn van:
  - a. een verlof als bedoeld in artikel 28, eerste lid, van de wet, voor zover die verlof reikt; of
  - b. een jachtakte als bedoeld in de Flora- en faunawet, voor wat betreft voor de jacht bestemde wapens en munitie van categorie III, die in de jachtakte zijn omschreven.
3. Onze Minister kan bij regeling vrijstelling van het verbod van het eerste lid voor wapens of munitie van categorie III verlenen met betrekking tot jagers en sportschutters, die hun vaste woon- of verblijfplaats buiten Nederland hebben.
4. Onze Minister kan ten aanzien van de personen bedoeld in het tweede lid regels vaststellen met betrekking tot:
  - a. de medische geschiktheid en vaardigheid in het omgaan met wapens;
  - b. de vereiste kennis op het terrein van wapens; en
  - c. het aantal wapens dat zij ten hoogste voorhanden mogen hebben.
5. Het is personen die de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt verboden een wapen van categorie IV voorhanden te hebben.
6. Onze Minister kan bij regeling vrijstelling van het verbod van het vijfde lid verlenen in het kader van in verenigingsverband beoefende sporten.

WWM 45 Toezicht op naleving

1. Met het toezicht op de naleving van het bij en krachtens deze wet bepaalde zijn belast:
  - 1°. de bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren;
  - 2°. de bij besluit van Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, aangewezen ambtenaren van de Rijksverkeersinspectie;
  - 3°. de ambtenaren van de rijksbelastingdienst, bevoegd inzake douane.

(leden 2 tot en met 4 niet relevant)

WWM 49 *Doorzoeking*

De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren kunnen te allen tijde op plaatsen waar zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat wapens of munitie aanwezig zijn, ter inbeslagneming doorzoeking doen.

WWM 50 *Openen verpakking*

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend.
3. Indien geen medewerking wordt verleend kunnen de in het eerste lid bedoelde ambtenaren, op kosten en risico van de houder van de goederen, in het nodige voorzien.

WWM 51 *Onderzoek vervoermiddelen*

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend.
3. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen van de bestuurders van voertuigen en van de schippers van vaartuigen daartoe vorderen dat deze de vervoermiddelen tot stilstand brengen, deze vervoermiddelen naar een door hen aangewezen plaats overbrengen en overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.

WWM 52 *Inbeslagneming*

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen.
2. De in het vorige lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd een persoon verdacht van overtreding van de artikelen 13 of 26 door het voorhanden hebben van een wapen, indien tegen hem ernstige bezwaren bestaan, aan zijn kleding te onderzoeken.
3. De bedoelde ambtenaren alsmede andere daartoe door Onze Minister aangewezen personen zijn bevoegd een persoon die zich bevindt op een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchtvaartterrein, als omschreven bij of krachtens de Luchtvaartwet, te allen tijde aan zijn kleding en reisbagage te onderzoeken.

WWM 54 *Strafbedreiging overtredingen*

Met geldboete van de derde categorie wordt gestraft hij die handelt in strijd met een krachtens de artikelen 6, 8, tweede of derde lid, 33 of 42 vastgesteld voorschrift, dan wel in strijd met de artikelen 8, eerste lid, 14, vijfde lid, 26, vijfde lid, 27, eerste lid, of 31, derde of vierde lid.

WWM 55 *Strafbedreiging misdrijven*

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft hij die handelt in strijd met de artikelen 9, eerste lid, 13, eerste lid, 22, eerste lid, 26, eerste lid of 31, eerste lid.
2. Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft hij die handelt in strijd met artikel 14, eerste lid.
3. Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft:
  - a. hij die handelt in strijd met de artikelen 9, eerste lid, 14, eerste lid, 26, eerste lid, of 31, eerste lid, en het feit begaat met betrekking tot een wapen van categorie II, of een vuurwapen van categorie III;
  - b. hij die handelt in strijd met de artikelen 13, eerste lid, of 26, eerste lid, aan boord van een luchtvaartuig of op een luchtvaartterrein, als omschreven in artikel 1 van de Luchtvaartwet.
4. Met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaar of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft: hij die handelt in strijd met de artikelen 9, eerste lid, 13, eerste lid, 14, eerste lid, 26, eerste lid, of 31, eerste lid, en van het in strijd met de wet vervaardigen, transformeren, uitwisselen, verhuren of anderszins ter beschikking stellen, herstellen, beproeven of verhandelen van wapens of munitie een beroep of een gewoonte maakt.

WWM 56 *Misdrijven en overtredingen*

De in artikel 54 strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen. De in artikel 55 strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven.

Gemeentewet

GW 154a *Ophouding*

(Ö)

3. De beslissing tot ophouding wordt op schrift gesteld. De schriftelijke beslissing is een beschikking. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de burgemeester de beslissing tot ophouding niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking.
4. De beschikking vermeldt welk voorschrift niet wordt nageleefd.
5. De burgemeester laat tot ophouding als bedoeld in het eerste lid niet overgaan dan nadat de personen uit de in het eerste lid bedoelde groep in de gelegenheid zijn gesteld de tenuitvoerlegging van de beschikking tot ophouding te voorkomen, door alsnog het voorschrift, bedoeld in het vierde lid, na te leven.
6. De burgemeester draagt er zorg voor dat zo spoedig mogelijk een verslag van de bevindingen inzake de tenuitvoerlegging van de ophouding wordt opgesteld.
7. De ophouding mag niet langer duren dan de tijd die nodig is ter voorkoming van voortzetting of herhaling van de niet-naleving, met een maximum van twaalf uren.
8. De plaats van ophouding dient geschikt te zijn voor de opvang van de op te houden personen. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels hieromtrent worden gesteld.
9. De burgemeester draagt er voor zover mogelijk zorg voor dat de opgehouden personen in de gelegenheid worden gesteld door een daartoe door hem aangewezen ambtenaar hun gegevens te laten vastleggen ten bewijze dat zij zijn opgehouden.
10. Artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing op de beschikking tot ophouding.
11. Indien tegen de beschikking tot ophouding een verzoek om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht wordt gedaan:
  - a. wordt, in afwijking van artikel 8:83, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de verzoeker die is opgehouden zo mogelijk nog tijdens zijn ophouding door de president gehoord;
  - b. doet de president in afwijking van artikel 8:84, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht onmiddellijk na het horen van partijen uitspraak, en
  - c. wordt, in afwijking van artikel 8:82, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, geen griffierecht geheven.
12. Bij de beoordeling van het verzoek betreft de president tevens de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging van de beschikking tot ophouding jegens verzoeker.
13. Indien de president een of meer verzoeken toewijst op de grond dat de beschikking tot ophouding naar zijn voorlopig oordeel onrechtmatig is, kan hij bepalen dat alle personen die op basis van de betrokken beschikking zijn opgehouden, onverwijld in vridheid worden gesteld.
14. Het twaalfde lid is van overeenkomstige toepassing op de beoordeling van een beroep tegen de beschikking tot ophouding als bedoeld in artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht.

GW 172 *Handhaving openbare orde/Gezag over Politie/Bevelsbevoegdheid*

1. De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde.
2. De burgemeester is bevoegd overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beïndigen. Hij bedient zich daarbij van de onder zijn gezag staande politie.
3. De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde.

GW 174 *Toezicht op openbare bijeenkomsten enz.*

1. De burgemeester is belast met het toezicht op de openbare samenkomsten en gemakkelijkheden alsmede op de voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven.
2. De burgemeester is bevoegd bij de uitoefening van het toezicht, bedoeld in het eerste lid, de bevelen te geven die met het oog op de bescherming van veiligheid en gezondheid nodig zijn.
3. De burgemeester is belast met de uitvoering van verordeningen voor zover deze betrekking hebben op het in het eerste lid bedoelde toezicht.

GW 175 *Noodbevelen*

1. In geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen of zware ongevallen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de burgemeester bevoegd alle bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken.
2. De burgemeester laat tot maatregelen van geweld niet overgaan dan na het doen van de nodige waarschuwing.

GW 176 *Noodverordeningen*

1. Wanneer een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich voordoet, kan de burgemeester algemeen verbindende voorschriften geven die ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig zijn. Daarbij kan van andere dan bij de Grondwet gestelde voorschriften worden afgeweken. Hij maakt deze voorschriften bekend op een door hem te bepalen wijze.
2. De burgemeester brengt de voorschriften zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad, van de commissaris van de Koning en van de officier van justitie, hoofd van het arrondissementsparket.
3. De voorschriften vervallen, indien zij niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, worden bekrachtigd.
4. Indien de raad de voorschriften niet bekrachtigt, kan de burgemeester binnen vierentwintig uren administratief beroep instellen bij de commissaris van de Koning. Deze beslist binnen twee dagen. Gedurende de beroepstermijn en de behandeling van het administratief beroep blijven de voorschriften van kracht.
5. Hoofdstuk 6 en afdeling 7.3 van de Algemene wet bestuursrecht zijn niet van toepassing op het administratief beroep, bedoeld in het vierde lid.
6. De commissaris kan de werking van de voorschriften schorsen zolang zij niet bekrachtigd zijn. De schorsing stuit onmiddellijk de werking van de voorschriften.
7. Zodra een omstandigheid als bedoeld in artikel 175, eerste lid, zich niet langer voordoet, trekt de burgemeester de voorschriften in. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

GW 176a *Ophouding*

1. De burgemeester is bevoegd door hem aangewezen groepen van personen op een door hem aangegeven plaats tijdelijk te doen ophouden. De ophouding kan mede omvatten, indien nodig, het overbrengen naar die plaats.
2. De burgemeester oefent de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, slechts uit:
  - a. jegens personen die door hem daartoe aangewezen specifieke onderdelen van een bevel als bedoeld in artikel 175 of van een algemeen verbindend voorschrift als bedoeld in artikel 176, groepsgewijs niet naleven, en
  - b. indien het ophouden noodzakelijk is ter voorkoming van voortzetting of herhaling van de niet-naleving en de naleving redelijkerwijs niet op andere geschikte wijze kan worden verzekerd.
3. Artikel 154a, derde tot en met veertiende lid, is van overeenkomstige toepassing.

Model noodbevel op grond van artikel 175 Gemeentewet

DE BURGEMEESTER VAN DE GEMEENTE

..... [plaatsnaam]

GEHOORD

de bij hem, in het bijzonder tijdens de politie, ingekomen ambtsberichten van heden .... [datum], te ... uur inzake de ontwikkelingen in de bewegingen van groepen .... - en/of ....-aanhangers

OVERWEGENDE

- dat op basis van ambtsberichten een redelijk vermoeden bestaat dat deze supporters:
  - a. niet beschikken over een geldig toegangsbewijs voor de wedstrijd en een dergelijk toegangsbewijs niet meer te koop is en/of
  - b. beschikken over wapens en voorwerpen die als wapen kunnen worden gebruikt en/of
  - c. uit zijn op een confrontatie met de harde kern van de ....-aanhang, hetzij in .... [plaatsnaam] hetzij elders;
- dat vast staat dat deze supporters aanwijzingen van de politie, gegeven in het belang van de openbare orde, de verkeersveiligheid en/of de opsporing van strafbare feiten hebben genegeerd;
- dat er - op basis van uitlatingen van de supportergroepen zelf; informatie ingewonnen door de politie en door concrete gedragingen van deze supporters in het recente verleden - een ernstige dreiging bestaat dat voornoemde supporters de openbare orde en veiligheid in bovengenoemde gemeente ernstig zullen verstoren

GELET OP

op artikel 175 van de Gemeentewet

BEVEELT

al degenen die door kleding, uitrusting of gedragingen kenbaar maken deel uit te maken van de supportersaanhang van hetzij het team van .... [bezoekende club] hetzij het team van .... [thuis spelende club] zich te verwijderen uit de gemeente en

GELAST DE POLITIE

- een ieder die ondanks een waarschuwing handelt in strijd met dit bevel, aan te houden en over te brengen naar een door de Algemeen Commandant van de politie te bepalen plaats
- de naleving van dit bevel zo nodig met behulp van de sterke arm te effectueren, nadat betrokkenen ter zake voorafgaand een waarschuwing hebben gekregen.

..... [plaatsnaam], ... [datum]

De Burgemeester voornoemd,

Zondagswet

Zw 4 **Openbare vermakelijkheden**

1. Het is verboden op Zondag voor 13 uur openbare vermakelijkheden te houden, daartoe gelegenheid te geven of daaraan deel te nemen.
2. De gemeenteraad kan bij plaatselijke verordening voor de tijd na 13 uur voor door hem aan te wijzen openbare vermakelijkheden eenzelfde verbod vaststellen als in het eerste lid vervat.
3. De burgemeester is bevoegd ontheffing te verlenen van het bepaalde bij het eerste lid en krachtens het tweede lid; de gemeenteraad kan terzake regels stellen.
4. (Ö)

Algemene plaatselijke verordening (volgens model VNG)

model-APV 2.1.1.1 **Samenschooling en ongeregelheden**

1. Het is verboden op de weg deel te nemen aan een samenschooling, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden.
2. Een ieder, die op de weg aanwezig is bij enig voorval, waardoor er wanordelijkheden ontstaan of dreigen te ontstaan of bij een tot toeloop van publiek aanleiding gevende gebeurtenis, dan wel zich bevindt in of aanwezig is bij een samenschooling, is verplicht op een daartoe strekkend bevel van een ambtenaar van politie zijn weg te vervolgen of zich in de door hem aangegeven richting te verwijderen.
3. Het is verboden zich te begeven of te bevinden op terreinen, wegen of weggedeelten, aanmer deze door of vanwege het bevoegd gezag in het belang van de openbare veiligheid of ter voorkoming van wanordelijkheden zijn afgezet.
4. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het in het derde lid gestelde verbod.
5. Het bepaalde in de voorgaande leden geldt niet voor betogingen, vergaderingen en gods dienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten als bedoeld in de Wet openbare manifestaties.

APV Ridam 2.2.3 **Ordeverstoring**

Het is verboden bij een evenement de orde te verstoren.

APV Ridam 2.2.4 **Grootschalig evenement**

1. *In dit artikel wordt verstaan onder:*
  - a. *grootschalige evenementen: evenementen als bedoeld in artikel 2.2.1., waarvan de aard of de publiekstrekkende werking vanuit een oogpunt van openbare orde en veiligheid dusdanig grootschalig is, dat daarin zonder nadere ordening niet kan worden voorzien;*
  - b. *organisator: de natuurlijke of rechtspersoon die een grootschalig evenement in de zin van dit artikel organiseert, dan wel als eerstverantwoordelijke aan de organisatie leiding geeft.*
2. *Het is verboden zonder vergunning van de burgemeester een grootschalig evenement te houden.*
3. *Onverminderd het bepaalde in artikel 2.2.2 bepaalde is de organisator van een grootschalig evenement verplicht in een zo vroeg mogelijk stadium, maar ten minste vier weken voor de datum waarop het grootschalige evenement zal plaatsvinden, een aanvraag om een vergunning bij de burgemeester in te dienen. De aanvraag kan op meerdere grootschalige evenementen betrekking hebben. In bijzondere gevallen kan de burgemeester van deze termijn-eis ontheffing verlenen.*
4. *De aanvraag vermeldt de plaats waar en de datum en het tijdstip waarop het grootschalige evenement wordt gehouden en bevat voorts een opgave van het verwachte aantal deelnemers en toeschouwers, de mogelijke risico's voor verstoring van de openbare orde en veiligheid en van de maatregelen die de organisator zelf zal nemen om wanordelijkheden zoveel mogelijk te voorkomen. Risicoverhogende feiten of omstandigheden waarvan eerst na de aanvraag is gebleken dienen door de organisator onverwijld aan de burgemeester te worden vermeld.*
5. *Al dan niet in verband met de bij de aanvraag verstrekte gegevens kan de burgemeester aan de vergunning voorschriften verbinden ter regulering van het grootschalige evenement, die onder meer betrekking kunnen hebben op:*
  - *plaats en tijdstip, technische voorzieningen en de verdere inrichting;*
  - *de beveiliging van personen of goederen;*
  - *de voorkoming van ernstige hinder voor toeschouwers en derden op en rondom de lokatie(s) waar het grootschalige evenement plaatsvindt;*
  - *het belang van het verkeer;*
  - *alsmede de verplichting voor organisatoren om in openbare aankondigingen van het evenement aan te geven hoe het evenement per openbaar vervoer kan worden bezocht.*

6. *Het is verboden een grootschalig evenement aan te kondigen, toe te laten, feitelijk te leiden of daaraan deel te nemen:*
  - a. *indien wordt afgeweken van de in de aanvraag, dan wel de naderhand aan de burgemeester verstrekte gegevens bedoeld in het vierde lid en*
  - b. *indien wordt gehandeld in strijd met de krachtens het vijfde lid door de burgemeester aan de vergunning verbonden voorschriften.*
7. *De burgemeester weigert de vergunning in ieder geval indien naar zijn oordeel noch door het stellen van voorschriften, noch door de tijdens de organisator voorgestelde maatregelen, onevenredige schade aan de belangen genoemd in het vijfde lid kan worden voorkomen dan wel indien de ter handhaving van openbare orde en veiligheid noodzakelijke politiecapaciteit een zijne insziens onevenredig beroep op de beschikbare formatie doet.*
8. *De organisator van een grootschalig evenement of degene die daarbij de feitelijke leiding heeft, is verplicht:*
  - a. *het grootschalig evenement onverwijld te beëindigen indien daartoe door of na mens de burgemeester een bevel gegeven wordt;*
  - b. *ervoor te zorgen dat ,nadat het onder a bedoelde bevel is gegeven, geen publiek meer tot het grootschalige evenement wordt toegelaten;*
  - c. *ervoor te zorgen dat de aanwijzingen van politie en brandweer stipt en onverwijld worden opgevolgd.*
9. *Het is voor het publiek verboden aanwezig te zijn of te blijven bij een grootschalig evenement ten aanzien waarvan een bevel als bedoeld in het achtste lid onder a is gegeven.*
10. *Het is verboden zich bij gelegenheid van een grootschalig evenement -al dan niet op het evenemententerrein- op of aan de openbare weg zodanig te gedragen dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zulks geschiedt met het oogmerk om de openbare orde of veiligheid te verstoren of te bedreigen.*
11. *Het is verboden om bij gelegenheid van een grootschalig evenement -al dan niet op het evenemententerrein- op of aan de openbare weg of op voor het publiek toegankelijke plaatsen voorwerpen of stoffen bij zich te hebben, te dragen of te vervoeren die kennelijk bestemd zijn om de openbare orde of veiligheid te verstoren.*
12. *Een ieder is verplicht bij gelegenheid van een grootschalig evenement alle aanwijzingen, gegeven door de politie en brandweer in het belang van de openbare orde en/of veiligheid van personen en goederen, dan wel ter beperking van gemeen gevaar, terstond en stipt op te volgen.*

Model-APV 2.4.7 en APV Ridam 2.4.4 *Hinderlijk gedrag op of aan de weg*

1. Het is verboden:
  - a. op of aan de weg te klimmen of zich te bevinden op een beeld, monument, overkapping, constructie, openbare toiletgelegenheid, voertuig, hekheining of andere afsluiting, verkeersmeubilair en daarvoor niet bestemd straatmeubilair;
  - b. zich op of aan de weg zodanig op te houden dat aan weggebruikers of aan gebruikers van nabij de weg gelegen gebouwen onnodig overlast of hinder veroorzaakt wordt;
  - c. voor een ieder die daartoe niet bevoegd is, zich op de weg binnen de voor een brug geplaatste afsluitingen te bevinden nadat een of meer van die afsluitingen zijn of worden gesloten, dan wel een afsluiting voor een brug te openen.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor zover artikel 424, 426bis of 431 van het Wetboek van Strafrecht van toepassing is.

model-APV 2.4.8 *Hinderlijk drankgebruik*

1. Het is verboden op een weg die deel uitmaakt van een door burgemeester en wethouders aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te nuttigen of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben.

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet:
  - a. een terras dat behoort bij een horecabedrijf, als bedoeld in artikel 2.3.1.1, eerste lid⁷;
  - b. de plaats, niet zijnde een horecabedrijf, als bedoeld onder a, waarvoor een ontheffing geldt krachtens artikel 38, tweede lid, van de Drank- en Horecawet.

model-APV 2.4.9 ***Hinderlijk gedrag bij of in gebouwen***

1. Het is verboden:
  - a. zich zonder redelijk doel in een portiek of poort op te houden.
  - b. in, op of tegen een raamkozijn of een drempel van een gebouw te zitten of te liggen.
2. Het is aan anderen dan bewoners of gebruikers van flatgebouwen, appartementsgebouwen en soortgelijke meergezinshuizen en van gebouwen die voor publiek toegankelijk zijn, verboden zich zonder redelijk doel te bevinden in een voor gemeenschappelijk gebruik bestemde ruimte van een zodanig gebouw.

model-APV 2.4.10 ***Gedrag in voor publiek toegankelijke ruimten***

Het is verboden zich zonder redelijk doel op een voor anderen hinderlijke wijze op te houden in of op een voor het publiek toegankelijk portaal, telefooncel, wachtlokaal voor een openbaar vervoermiddel, parkeergarage, rijwielstalling of een andere soortgelijke, voor het publiek toegankelijke ruimte dan wel deze te verontreinigen dan wel te bezigen voor een ander doel dan waarvoor de desbetreffende ruimte is bestemd.

---

⁷ Onder horecabedrijf in de zin van artikel 2.3.1.1, eerste lid, van de model-APV wordt verstaan: hotels, restaurants, pensions, cafés, cafetaria's, snackbars, discotheken en aanverwante inrichtingen waar logies wordt verstrekt, tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie worden bereid en/of verstrekt.

Spoorwegwet

Sww 42 **Belemmeren van spoorwegverkeer door voorwerpen**

Het is verboden op de spoorwegen eenig voorwerp, dat het verkeer belemmeren kan, neder te leggen

Sww 43 **Langs en/of op de spoorweg lopen**

Het is aan elk, wien het uit den aard zijner betrekking niet vrij staat, verboden, buiten toestemming van de bestuurders der dienst, of van hem, wien dit door de bestuurders is opgedragen, langs of op den spoorweg te loopen of te rijden.

Sww 59 **Opzettelijke beschadiging of vernieling**

Opzettelijke beschadiging of vernieling, geheel of ten deele, van de tot de dienst op den spoorweg behorende roerende goederen wordt gestraft met eene boete van Èèn tot duizend gulden, of met gevangenis van Èèn dag tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk.

Sww 60 **Gevaar voor trein**

Die opzettelijk gevaar doet ontstaan voor een trein, wordt gestraft met tuchthuis van vijf tot tien jaren; zoo verwonding of ander ligchamelijk letsel van iemand daarvan het gevolg is, met tuchthuis van vijf tot vijftien jaren; zoo verlies van menschenleven daarvan het gevolg is, met tuchthuis van vijf tot twintig jaren; zoo de daad als moord is te beschouwen, met de straf daartegen bij de algemeen wetgeving bedreigd.

Sww 62 **Geweld en/of weerstand tegen spoorwegpersoneel**

Aantasting van of gewelddadige en feitelijke weerstand tegen de bestuurders, de beambten of de bedienden van den spoorweg in de uitoefening hunner bediening gepleegd, wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van de artt. 209 tot en met 218 van het Wetboek van Strafrecht.

Sww 63 **Strafbepaling**

1. Overtreding van de artt. 42, 43 en 44 wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie of met gevangenis van ten hoogste Èène maand.
2. (Ö)